

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 32 (698) KAINA 101ct.

MONTREAL, 1960 m. RUGPJŪČIO - AUGUST 10 d.

PRICE 15 ct XX METAI

Politinių įvykių savaitė

TARPTAUTINĖ BŪSENA VIS DAUGIAU
KOMPLIKUOJAMA IR VIS SUNKIAU SPRENDŽIAMA
Čiuščiovas jau vėl nori kalbėtis su Eisenhoweriu

Kas gi Nikitą privertė pa-
keisti nusistatymą, kurį jis
aip brutaliai buvo pareiškęs,
jog su Eisenhoweriu nei susi-
tikti, nei kalbėtis, nei jo matyti
nenori? — Neabejotina, kad tai
padarė JAV partijų konvenci-
jos, iš kurių Čiuščiovas daug
laukė, na ir daug susilaukė.
Čiuščioviui dingo ir tos vil-
tys, kokias jis galėjo turėti su
sitinkant su Eisenhoweriu. To
dėl, žinoma, geriau susitikti su
Eisenhoweriu, kuris vis dėlto
Čiuščioviui parodė labai daug
nuolaidumo. Todėl

NIKITA UŽALIARMAVO VĖL VIRŠONIŲ KONFERENCIJĄ

Bet, kadangi sena forma nepa-
togu kartoti, tai siūlo plates-
ne prasme — visų Jungtinių
Tautų dalyvių galvų konferen-
ciją. Atrodo, kad tai ir galės
įvykti.

Čiuščioviui šis projektas
svarbus ir todėl, kad tuo jis
gali nustumti į šalį Eisenhowe-
rio pasiūlytą nusiginklavimo
konferenciją, nes, žinoma, bū-
sia autoreitingiau, kai „viršū-
nės“ spresiančios ir šį svarbų
klausimą.

Tat žmonija dabar pastato
ma

PRIEŠ NAUJUS SOVIETI- NĖS PROPAGANDOS KESLUS,

ypač, kad naujų Jungtinių
Tautų organizacijoje dalyvių
politinis subrendimas yra vos
gimusio kūdikio stadijoje. Čia
Nikita tikisi pasigauti ant sa-
vo meškerės „durnelių“, bet ar
jam pavyks, reikia labai abejo-
ti.

Tarptautinė būsena, tokia
būdu, darosi vis pinesnė, vis
daugiau komplikuoja ir dau-
giau sudėtinga.

Reikalą painioja dar IVYKIAI KONGO VIDUJE,

kurie lengvai neišsprendžiami.
Ten, pasiskelbus Katangai ne

priklausoma valstybe, reikalai
labai susipainiojo. Katanga
pareiškė pasipriešinimą JTO
kariuomenės daliniams, kurie
turi nustatyti tvarką. Dag, da-
vės įsakymą karo daliniams
įžengti į Katangą, turėjo parė-
dymą atšaukti ir Jauti Jungt.
Tautų Organ. Saugumo Tary-
bos nuomonę. Ryšium su tuo
Katangos premjeras Lumumba
pirmadienį šaukia savo kabine
to posėdį svartyti JTO karo
dalinių atšaukimo klausimui.

KITOS ZINIOS

— Miunchene pasibaigė Eu-
charistinis kongresas, kuria-
me dalyvavo masės žmonių iš
viso pasaulio Kongresui va-
dovavo apie 30 kardinolų. Po
piezius Jonas XXIII kongre-
sui kalbėjo per radiją ir televi-
ziją. Jis kvietė prie taikos, mei-
lės ir teisingumo.

— JAV kariuomenė paskel-
bė skraidančios „lėkštės“ foto
ir trumpą aprašymą. „Lėkštė“
tačiau yra padaryta Kanados
Avro Aircraft bendrovės, ku-
riai talkino JAV karo aviacijai.
Ji gali kilti statmenai ir stai-
giai keisti kryptį.

— Maskvai Vakarai vėl pa-
reiškė, kad jie iš Berlyno ne-
išeis.

— Vakarams išstumti iš
Berlyno perorganizuota Var-
šuvos pakto vadovybė. Ir i-
Lenkiją atvyko Rusijos karo
min. marš. Malinovskis.

— Kubos kunigai ir vysku-
pai paskelbė pranešimą, kuria-
me sakoma, kad Kuboje pa-
naikintos piečių teisės, spau-
dos laisvė ir bažnyčiai bei ti-
kintiems grėsia pavojai.

— Paskelbtas pranešimas,
kad Kubos diktatorius Fidel
Kastro sunkiai suirgęs ir reika-
lingas globos fizinės ir morali-
nės. Matyt, kad Fidel per daug
užsiągažavo ir, neturėdamas
išeities, susmuko psichiškai,
kaip savo metu buvo atsitikę ir
su Paleckiu.

Pasaulio lietuvių sostinėje

RAŠO EDVARDAS ŠULAITIS
NAUJI ČIKAGIEČIAI
ATVYKĘ IŠ LIETUVOS
ATVYKS MASKVOS
PATIKĖTINIAI

Liepos 22 d. i Čikagą atvyko
Rimas (19 m. amžiaus) ir Vir-
ginija (16 m. amžiaus) Vai-
čičiai, kurie atvažiavo iš oku-
puotos Lietuvos. Jų tėvai —
Kostas ir Valerija Vaičičiai jų
atvykimu pradėjo rūpintis
1957 m. ir tą padarė be jokių
užtarimų ar kieno nors malda-
vimo.

Rugpjūčio 2 d. pas dail. Jo-
ną Pilipauską iš Lietuvos at-
skrido motina Kazimiera Pili-
pauskienė. Ji yra 68 m. am-
žiaus ir paskutiniu metu gyve-
no Šiauliuose. Savo sūnaus ji
buvo nemačiusi jau 25 metus.
Jai atvykti pagelbėjo JAV vi-
cepres. Nixonas, kuris, važiuo-
damas į Maskvą, nuvežė Pili-
pausko prašymą. Prieš tai pa-
čio Pilipausko žygiai neatnešė
pageidaujamų vaisių.

— JAV spaudžia Rusiją dėl
numušto lėktuvo. Maskva bijo
įvykio tyrimo, tat visi supran-
ta, kad ji yra kalta.

Dabar Čikagoje yra laukia-
ma apie 20 okup. Lietuvos kul-
tūrininkų grupės, kuri, kaip
praneša, šio mėnesio pabagoje,
čia kelias dienas viešės. Šios
grupės sudėtyje yra visi oku-
pantams patikimi žmonės. Rau-
donųjų lakraštis „Vilnis“ at-
vykstantiems rengia iškilmin-
gą sutikimą, banketą ir pan.

SUGRĮŽO RAUDONIEJI

Iš okupuotos Lietuvos jau
sugrįžo būrys Čikagos raudonų
jų, kurie buvo nuvykę į
Lietuvos pavergimo 20 metų
sukakties minėjimą. Jie pasa-
koja apie „laime“, kuri spindi
dabartinės Lietuvos gyventojų
veiduose, bet jie sugrįžo ir ne-
nori ta „laime“ besidžiaugti.

● Edvardo Šulaičio laišką apie
komunistines apgavystes bei
žudymus, patalpino vienas di-
žiausių pasaulio dienraščių
„Chicago Tribune“ liepos 31
dieną.

Anapus geležinės uždangos

SNIEČKUS SU SUSLOVU PAJUOKAI SAVE PASTA-
TĖ PRIEŠ VISĄ LIETUVĄ IR VISĄ PASAULĮ

Maskvos pasiuntinys i Lie-
tuvos okupacijos sukaktuves
Suslovas ir „pirmasis“ Lietu-
vos kompartijos sekretorius
20-ties metų Lietuvos okupa-
cijos sukaktuvėse kalbėjo tie-
siog niekus. Bet įdomiausia,
kad gyrėsi, jog Lietuva, „glo-
bojama okupanto (tikrai nesi-
juokite)... pralenkė Ameriką...
Čiuščiovas, kuris yra didžiau-
sis blefininkas, ir tikrai ruošia
si pasivyti Ameriką, o Snieč-
kus... jau pralenkė. Žinoma,
Lietuvos žmonės, kurie žino
tą žiaurią „pralenkimo“ tikro-
vę, gardžiai iš Suslovo ir Snieč-
kaus pasijuoks. Tat „pirmasis“
sekretorius tikrai yra pirmasis
taip negarbingai save išstąsęs
pajuokai. Jis to ir vertas. Taip
Lietuvos žmonės ir supranta
jį, kaip Maskvos pastumdėlį,
paklusnų berną, ir tikrą mau-
rą.

— Hamburge įvedamas auto-
matinis, elektroninis, požemi-
nių traukinių valdymas.

— Eisenhowerio pasiūlymo
visolse pasaulio valstybėse ir
tautose padaryti žmonių atsi-
klausimą dėl to, kokios santvar-
kos jie nori, Čiuščiovas nepri-
ima.

— Liepos 15 d. Afrikoje pa-
siskelbė nepriklausoma Gabon
ir rugpjūčio 1 dieną — Dago-
mejos respublikos.

juokite)... pralenkė Ameriką...
Čiuščiovas, kuris yra didžiau-
sis blefininkas, ir tikrai ruošia
si pasivyti Ameriką, o Snieč-
kus... jau pralenkė. Žinoma,
Lietuvos žmonės, kurie žino
tą žiaurią „pralenkimo“ tikro-
vę, gardžiai iš Suslovo ir Snieč-
kaus pasijuoks. Tat „pirmasis“
sekretorius tikrai yra pirmasis
taip negarbingai save išstąsęs
pajuokai. Jis to ir vertas. Taip
Lietuvos žmonės ir supranta
jį, kaip Maskvos pastumdėlį,
paklusnų berną, ir tikrą mau-
rą.

KAS IŠVYKO Į LIETUVĄ IR KAS ATVYKS IŠ LIETUVOS

Iš Jungtinių Amerikos Vals-
tybių į Lietuvą šią vasarą išvy-
ko daug lietuvių komunistų.
O iš Kanados išvyko šie: Julia

Kas nauja Kanadoje?

KANADA PRIEŠ LABAI SVARBIUS ĮVYKIUS
Federalinės valdžios pasitarimai su provincijų valdžiomis
atvedė prie labai svarbių
SPRENDIMŲ.

Liepos 25 dieną prasidėjusi
Ottawoje centro ir provincijų
valdžių konferencija, kuri bu-
vo pasiryžusi spręsti mokesčių
ėmimo ir tų pajamų pasidalini-
mo klausimus, netikėtai išsi-
plėtė į plataus masto konferen-
ciją, kuri apėmė ne tiktai fis-
kalinius klausimus, bet ir dar-
bo, socialinius ir, kas svarbiau-
sia, ir politinius, kurie Kana-
dai žada naujus laikus. Tas
yra nepaprastai reikšminga.
Tat šią konferenciją tenka lai-
kyti Kanados gyvenime isto-
rine.

Pirmiausia reikia pasakyti,
kad Kanados provincijų minis-
teriai pirmininkai (jie dalyvavo
su ekspertų štabais) vieningai
pasisakė už reformas. Prie šio
reikia pastebėti, kad prie to
kio sutarimo prieita būtent da-
bar, kai Quobeco provincijoje
valdžią paėmė liberalai. Kadan-
gi toks sutarmias federalinei
vadžiai buvo netikėtai ir ne-
lauktas, tai galūtinai sprendi-
mų klausimas yra darbe. Bet
permainos bus tikrai didelės.

Kaip sakytą, svarbiausias ta-
čiau sutarimas pasireiškė, po-
litinėje srityje.
Kanada įjaučiasi suvaržyta
„British North America Act“
— įstatymu, kuris nusako Ka-
nados teises. Šito akto pati
Kanada negali keisti, nes jis nu-
rodo, kad visus keitimus turi
padaryti Anglijos parlamen-
tas Londone. Tokia padėtis
Kanada nepatenkinta. Kanada
pati nori tvarkyti savo gyveni-
mą. Bet ligi šiol visiems siūly-
mams šia prasme buvo priešin-
ga Quobeco valdžia, kalbėjo
Diefenbaker. Bet šį sykį, die-
liam konferencijos dalyvių ir
pirmininko Diefenbakerio nu-
stebimui, Quobeco premjeras
J. Lesage ne tikrai pritarė vi-

MONTREALIS GAMINA SVARBIUS ORINĖS NAVI- GACIJOS INSTRUMENTUS

Didžiausias JAV lėktuvas
Hercules, sveriąs 135 tūkstan-
čius svarų, buvo nusileidęs
Montrealio aerodrome, kur jam
buvo įruoštas automatinio sk-
ridimo aparatas Doppler. Šis
aparatas, kuris yra Montrealio
gamybos produktas, yra tiks-
liai veikiantis, ir todėl daugelis
jau lėktuvų jį naudoja. Numa-
toma, kad JAV savo karo oro
laivynui Doppler užsakys šių
aparatų daugelį.

KOMPOZITORIŲ TARP TAUTINĖJ KONFERENCIJOJ,

kuri vyksta Ontario Stratfor-
de, sąryš su Stratfordo festi-
valiu, rugpjūčio 7—14 d., at-
vyksta 18 valstybių kompozi-
toriai. Tai įvyksta pirmą kar-
tą šiaurės Amerikoje. Dalyvau-
ja: H. Badings iš Olandijos,
T. Berger ir K. Schiske iš Aus-
tralijos, K. Blomdahl iš Švedi-
jos, K. Egge iš Norvegijos, K.
Holler ir H. Reutter iš Vokietii-
jos, Van Holmboe iš Danijos,
Mycielski iš Lenkijos, O. Pe-
sonen iš Suomijos, L. Berio ir
Rosellini iš Italijos, kiti iš Ang-
lijos, Jungtinių A. Valstybių,
Prancūzijos, Meksikos, Šveicar-
jos, Izraelio. Penki koncertai,
parodantieji darbus, kai kurių
kompozitorių bus perduodami
per CBC Tarptautinę progra-
mą, o visi kiti koncertai bus
girdimi Kanados klausyto-
jams per CBC Trans - Canada
tinklą rugpjūčio 13, 14, 16 ir
17 d.

Už tai „kultūrinių mainų“
sąskaiton iš Lietuvos netrukus
atvyks į JAV ir Kanadą Lietu-
vos vad. kultūrininkų ekskursi-
sija, kurioje dalyvaus A. Venc-
lova, V. Reimeris, tur būt kas
nors iš žurnalistų ir tt. Šita
ekskursija buvo projektuota
jau prieš trejus metus, bet vis
bijota ją išleisti. Dabar jau ryž-
tamasi. Tiktai, ar jiems bus
leista su lietuviais susitikti ir
pabendrauti?

Už tai „kultūrinių mainų“
sąskaiton iš Lietuvos netrukus
atvyks į JAV ir Kanadą Lietu-
vos vad. kultūrininkų ekskursi-
sija, kurioje dalyvaus A. Venc-
lova, V. Reimeris, tur būt kas
nors iš žurnalistų ir tt. Šita
ekskursija buvo projektuota
jau prieš trejus metus, bet vis
bijota ją išleisti. Dabar jau ryž-
tamasi. Tiktai, ar jiems bus
leista su lietuviais susitikti ir
pabendrauti?

KOLOKIEČIUS LIETUVOS OKUPANTAS DAR LABJAU SPAUS

Čiuščioviui triukšmingai pa-
skelbus blefinį „mokesčio panai-
kinimą“ Rusijoje ir jos oku-
puotose valstybėse ir tautose,
pasirodo, žmonės susidomėjo
tuo prajovu. Vilniaus „Tiesa“
rašo, kad ji tuo reikalu gau-
nanti „nemaža laiškų“, kuriuo-
se „skaitytojai prašo plačiau
paaiškinti, kaip bus panaikinti
mokesčiai nuo darbininkų ir
tarnautojų darbo užmokes-
čio“. „Tiesos“ redakcija, kaip
atsakymą į šiuos klausimus,
spausdina Rusijos valdinin-
ko, kuris Lietuvoje tvarko mo-
kesčius, R. Sikorskio aiškina-
majį straipsnį.

Aiškimas labai įdomus ir
apie jį plačiau bus parašyta se-
kančiam NL numery. Dabar
gi trumpai pasakytina, kad oži-
ciausiai tie „panaikinamieji“ tie-
sioginiai mokesčiai bus perves-
ti į netiesioginius tiktai per
penkerius metus, nes ligi šiol im-
tų mokesčių, kurie yra labai
dideli, iškart „ovietinė valdžia“
pervesti negali. Esą tai būtų
labai žymu. Bet blefa realizuo-
jant, pasirodo, tiesiogiai mo-
kesčiai, nežiūrint Čiuščiovo
Nukelta į 8-tą psl.

Federalinė Kanados valdžia,
numatydamą ateitį, jau iš anks-
to daro žygių sumažinti numa-
tomą nedarbą. Tuo tikslu nuta-
rė leisti tiesiogius kreditus sta-
tyboms, kurios dabar yra su-
mažėjusios. Taipgi numatytas
žiemos darbų planas. Be ko ki-
ta, iš Edmontono į Montrealį
numatyta vesti naftos vamz-
džių sistema, kad Montrealis
gautų Albertos naftą valyk-
loms. Tuo pat tikslu Federali-
nė valdžia numatė lengvatu-
pramonės statyboms — fabri-
kų, dirbtuvių, ypač tokių, ku-
rios dirbs masnei žmonių reik-
menų gamybai. (AG).

KANADOJE BUS PRIVA- ČIŲ TV STOCIŲ TINKLAS

Tai bus CFCF-TV, kuri
veiks 12 kanalu. Ji, statoma
Marconi Co, atseis apie pus-
antro milijono dolerių. Jos ra-
dijas bus apie 65 mylios. Ker-
tinį akmenį padėjo Montrealio
meras Sarto Fournier.

Idomu, kad leidus steigti pri-
vačius TV stotis, jos nutarė su-
daryti savo tinklą, apimantį vi-
są Kanadą.

— Valiutų skirtumas su JA-
V. Kanadijai pernai davė 280
— Quebec bus pagrindiniai
perorganizuota policija ir like-
rių komisija.

VII Kanados Lietuvių Diena skelbiama rugs. 3-5 d. Toronte

Didelė ir labai svarbi šios
Lietuvių Dienos programa:
550 metų Žalgirio mūšio su
kaktuvii minėjimas.

20-ties metų Lietuvos oku-
pacijos pasmerkimas.

Pagrindinį pranešimą pada-
rys iš Paryžiaus ir Vašingto-
no atvykęs ministeris Dr. St.
Bačkis.

Meminėje dalyje:
Jungtinis Kanados lietuvių
kolonijų choras, vedamas kom-
pozitoriaus ir dirigento St. Gai-
levičiaus.

Tautinių šokių jungtinis pa-
sirodymas.

VISOMS KANAOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS APYLINKIŲ VALDYBOMS APLINKRAŠTIS NR. 6

Š. m. rugsėjo mėn. 3—4—5 kiek galint įdomesnė ir savo
dienomis Toronte įvyksta VII programa būtų skirtingesnė
-ji Kanados Lietuvių Diena. nuo kitų būvusių Lietuvių Die-
šios iškilms rengėjas — K. nų. Ji skiriama 550 metų Žal-
L. B. Toronto Apylinkės Val girio mūšio sukakčiai ir Lietu-
dyba, deda didelių pastangų, vos okupacijos dvidešimtmė
kad šioji Lietuvių Diena būtų čiuui paminėti. Tarp kitų įdo

Didelė dailės paroda, kurio-
je dalyvauja daug dailininkų.

Fizinį auklėjimą atstovaus
sportininkai, ruošią sporto
šventę.

Lietuvių Dienos įžangai bus
masinis pobūvis — vakaras ir
balius su muzika ir šokiais.

Lietuvių Dienos vyks di-
žiausioje Toronte Scarboro
arena salėje.

Visi lietuviai kviečiami šia-
me masiniame Lietuvių Die-
nos parengime dalyvauti.

Lietuvių Dienai Ruošti
Komitetas.

mių programos numerių yra nu-
matyta: tautinių šokių šventė,
dainuos jungtinis Kanados lie-
tuvių kolonijų choras, bus pa-
veniai pasirodymai, garsų dai-
lininkų meno paroda, sporto nu-
meriai ir tt.

K. L. B. Krašto Valdyba lai-
ko sau už malonią pareigą pri-
minti visoms Apylinkių Valdy-
boms, kad jos visomis išgale-
mis prisidėtų prie šios Lietu-
vių Dienos pasisekimo. Lietu-
vių Diena yra ruošinama visos
Kanados lietuvių mastu, todėl
svarbu, kad kiek galint dides-
nis tautiečių skaičius joje daly-
vautų. Tiesa, š. m. liepos mėn.
9—10 d. Calgary, Alta įvyko
II-sis Vakarų Kanados Lietu-
vių Saksrydis, sutraukęs gra-
žų būrį lietuvių net iš trijų
vakarų Kanados provincijų, ta-
čiau jame buvo tautiečių ir iš-
rytinės Kanados provincijų. Ti-
kėkim, kad vakarų Kanados
lietuviai, jei ir ne taip jau
skaitlingai dėl didelių tolybių,

tačiau šioje Lietuvių Dienoje
dalyvaus.

Apylinkių Valdybos prašo
mos dėti pastangų, kad visi me-
niniai ir sporto vienetai, veikian-
tieji jų Apylinkės ribose, ak-
tyviai dalyvautų Lietuvių Die-
nos programoje, o savo narius
informuoti ir paraginti ko skait-
lingiausiai Lietuvių Dienoje
dalyvauti.

Smulkesnės informacijos
apie Lietuvių Dieną yra talpi-
namos lietuviškoje Kanados
spaudoje, tačiau, jei Apylin-
kių Valdyboms kiltų kurių no-
rs neaiškumų, prašome rašyti
K. L. B. Toronto Apylinkės
Valdybai 1129 Dundas St. W.
Toronto 3, Ont., ji mielai Ta-
mstoms visas reikalingas in-
formacijas suteiks.

Tad iki pasimatymo Lietu-
vių Dienoje Toronte!

Stp. Kęsgaila,
Krašto V-bos, pirmininkas.
P. P. Lukoševičius,
Sekretorius.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa
LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.
Redaktorius Jonas Kardelis.
DOMinic 6-6220

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.
Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje .....\$ 5.00 Canada .....\$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America...\$ 5.50
Visur kitur .....\$ 6.00 Other Countries .....\$ 6.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Pasiruoškime

SEPTINTAJAI KANADOS LIETUVIŲ DIENAI

Planingas veikimas, siekiant gero tikslo, yra geras dalykas daugeliui atžvilgių, — tat labai prasminga yra užplaukti iš anksto, o užplanavus, iš anksto pasiruošti. Siuo atveju pasiruošti Septintajai Kanados lietuvių dienai, kuri šie met įvyks Toronte rugsėjo 3 — 5 dienomis.

Kanados lietuvių dienos — tradicinės ir rotacinės, nes kas met jos įvyksta naujose kolonijose. Tiesa, rotacijumas nėra platus. Atrodo, kad jis, pasižymintis, galėtų būti išplėstas dar žymiai plačiau. Be pionieriaus Hamiltono, Toronto, Montrealio, Windsorio ir Niagaros Falls, kurie ligšiol tesudaro tą ratą, atrodo, nesunkiai galima būtų įjungti St. Catharines, Wellandą, Ottawą, jeigu ką, tai ir Londoną. St. Catharines tai galima įjungti lengviausiai, nes ji ir tinkamą salę turi. Atrodo, nesunku būtų įjungti ir Wellandą, o gal ir Londoną. Bet Ottawą ne tikai galima, bet būtinai reikia įjungti.

Kanados sostinėje būtinai turi būti Lietuvių dienos! To rei kalauja mūsų gyvosios pastangos, lietuvių prestižas. Čia ne kad nori, bet kad reikia, turi būti Lietuvių dienos! Ir ne taip jau sunku Ottawoje gyventiems lietuviams, kurių kas met vis daugėja ir daugėja, rotaciniame Lietuvių dienų žiede dalyvauti. Tai yra būtinybė! Bet tai klausimas, kurio sprendimui pradžia jau duota šių metų saskrydžio realizavimu. Jis belieka tik tai dar daugiau sukonkretinti.

Bet dabar eina kalba apie Septintąją Kanados lietuvių dieną, kuri po mėnesio įvyks Toronte.

Septintoji lietuvių diena ne bus paprasta diena. Ji atliks labai svarbius uždavinius. Būtent — tuos uždavinius, kurių negali atlikti rusų pavergtoji, okupuotoji ir kolonizuojamoji Lietuva. Jos, kaip ir kitų kasmetinių dienų, uždavinys parodyti, kad lietuviai išėivijoje, gy

veną Kanadoje, yra gyvi ir jautrūs tautos reikalams.

Lietuva, būdama po okupantų padu, nešgalėjo tinkamai paminti labai svarbaus istorinio įvykio — 550 metų sukaktui nuo Žalgirio mūšio. Ir su prantama, kaip gi okupantas gali leisti demonstruoti prieš okupaciją, nes gi Žalgirio mūšis, kuriame du pusbroliai — Vytautas ir Jogaila — sutelkę lietuvių ir lenkų vieningas jėgas... prieš okupaciją. Jie prie Žalgirio sumušė okupantą kryžiuotį. Gi okupantas — visada okupantas. Jis intensyviai jaučia sau pavojų, todėl ir neleidžia minėti Žalgirio mūšio su kaktuviais. Tat mes, už Lietuvos ribų esą lietuviai, jį paminkime susirinkę masiškai.

Tam garbingam įvykiui paminti bus dainų ir tautinių šokių šventė, kurioje pakviesti ne tikai Kanados, bet ir JAV lietuviai.

Labai bus įdomu išklausti b. Lietuvos ministerio Prancišiją, dr. St. Bačkio, neseniai atvykusio iš Paryžiaus ir apsi stojusio dirbti Vašingtone, pra nešimą. Jis ilgus metus buvo pačiame Europos katile, pačiame me jo centre ir daug yra patyręs, — todėl jo žodis bus reikšmingas.

Be to, susirinkime, pasima tykime, pasikaibėkime, pasidalinkime mintimis, pabendraukime ir sustiprinkime savyje tautinę dvasią, kurią iš mūsų osmzuoja plačioji aplinkuma.

Tuo pačiu žygiu ištieskime tautiečiams pavergtoje Tėvyne draugišką ranką, pasakykite jiems nuoširdų padėtinį mo žodį jų negando dienomis. Ir visi bendrai gaivinkime vil tį, kad po nakties visada iš aušta diena ir tamsa visada nu gali šviesa.

Mūsų žodis bus juo galin gesnis ir reikšmingesnis, kuo daugiau mūsų susirinks, kuo galingesniu balsu pasakysime savo žodį brangiai Tėvynei ir... jos okupantui — imperialistui kolonialistui rusui.

J. Kardelis.

Ką rašo kiti

APIE LIETUVIŲ PAVILJONĄ ČIKAGOS PARODOJ

ilgą straipsnį parašė prof. S. Dirmantas. Straipsnis motyvuotas bei įrodomas medžiaga. Straipsnis baigiamas taip: „Parodos Rengimo Komite tui nereikėjo statyti keblion par dėtį paviljoną dGarbės Globė jo, Lietuvos Konsulo, Konsulo GYVOS Lietuvos.“

Tokių istorinių žygdarbių, nerimtu išsišokimų nei Lietuvoje gyvena, nei čia jos sėri sūnūs nesėlis sėruoju minėti ir nenamirš. Nes jiems badary ta skaudi, nepelnyta eada.

P. Petravičiaus žemėlapis mums nerimtingas politiniu atžvilgiu. Lietuvio darytame, menamai Lietuva atstovauti navilione, nederėjo rašyti tas, kas tinka sėrmanams ir rus kiams. Mažka kiti rašo. Rašy davo ir Ostland ir kitain! Kur mūsų Mažoji Lietuva, te nėra nei GERMANY nei KALININ GRADSKAJA Oblast! Dau

AR REALU — NIEKO NEDARYTI?

New York „The Wall Street Journal“ rašoma:

Aną dieną senatorius Ken nedy (demokratas) prikišo Eise nhowerio vyriausybei „nuse nusia politika ir beprasmiškus“ „New Yorko gubernatorius Rockefelleris (respubli konas) nareikšė: „Mes netu rjme aiškaus tikslo ir strategi jos io siekti“. Bet kai kurie augstieji pareigūnai (ir diplo matai) Washingtono sako, Eise nhowerio vyriausybė turinti ir politika ir tikslą.

Tikslas esąs — leisti laikui daroti savo, tik sudraudžiant sovietų imperijos tolimesnį iš

Gražus saskrydis

KANADOS VAKARŲ LIETUVIŲ SĄSKRYDIS PASISEKĖ

Kanados lietuviai kasmet ruošia plataus masto Lietuvių Dienas. Bet Kanados teritorija yra lygi visos Europos dydžiui, — tat iš visos Kanados sukviešti lietuvius į vieną vietą neįmanoma. Todėl Lietuvių Dienos praktiškai apima tikai Kanados vakaruose gyvenančius lietuvius, kurie čia turi didžiausias savo kolonijas. Tat Kanados vakarai, kuriuos lietuvų kolonijos yra ir mažesnės ir atskirtos didesnių nuotoliu. Lietuvių dienų nepasiekia. Vis dėlto, ir Kanados vakarų lietuviai, nors ir rečiau, suruošia stambius susibūrimus, kuriuos tačiau vadina saskrydžiais. Jau du tokius pokario saskrydžius suruošė lietuviai Albertos provincijoje. Paskutinytis saskrydis įvyko liepos 9—10 dd. Calgary.

Tiesa, saskrydžio pradžia jau buvo liepos 8 d., nes vakar saskrydžiui staigmeną padarė Kanados Lietuvių Bendrojo menės Krašto Valdybos pirmininkas Steponas Kęsgaila, atskridęs į saskrydį ir tuo parodęs, kad KLB Centras vertina ir brangina ir mažesniųjų kolonijų, nuo Centro nutolusių, pastangas ir norą būti didžios Kanados lietuvių šeimos nariais. Pirmininko pasiūlyti į Calgary aerodromą skubėjo lietuviai, kas tik tai galėjo — su Apylinkės v-bos pirmininku A. P. Nevada prašy kije. Susirinko L. Rastenis su dukra, D. Žekonis, T. Andersonas, L. Bruzgienė ir pirm.

A. P. Nevada su žmona ir sūnum Vytautu, kuris atvykimo nufilmavo.

Tiesa, buvo susirūpinimo, kaip KLB Kr. V-bos pirmininkas atpažinti, nes niekas jo nebuvo matęs. Bet pamatę stambų, petingą vyrą, tuojau susiorientavome, kad tai turi būti žemaitis, ir neapsirikome. Pagal kalgarišką tradiciją, pirmą ninką apdovanojome balta kaubojiška skrybėle, ir truputį viešbutyje pavaišinę palikome išsėtis, kad liepos 9 d. būtų budrus dalyvauti saskrydyje.

Liepos 9 d. atvyksta Edmontono apyl. v-ba su grupe šokėjų; kiek vėliau — Lethbridge apyl. v-ba. Įvyksta pirmas toks posėdis, kuriame dalyvauja KLB Kr. v-bos pirmininkas. Tai istorinis posėdis. Jam pirmininkauti išrenkamas šeimininkas — p. Nevada. Pirmas apžvalginį pranešimą daro Edmontono v-bos pirm. Dr. Pilpavičius, kuris plačiai apibūdina a-kes veiklą. Iš pranešimo matyti, kad organizacinis ir tautinis darbas eina sklandžiai, ir kad apylinkės žmonės yra viningi. Dr. Pilpavičiaus pranešimas padaro gerą įspūdį. Lethbridge apylinkė atstovauja pirmininkas Arėlis ir sekr. Noreika, sako, kad jų kolonija maža ir toje daug nutautimo, bet tautiečių sugyvenimas geras. Yra vilčių veiklą praplėsti, ypač,

plitimą, nesiekiant jos spausti. Tikima, laikas palaipti verslą, tat žmoniškiau su pasauliu su gyventi. Vienas augstas pareigūnas pareiškė: „Nepasakok man, būk Maskva turinti kažkokį giliai apgalvotą planą, kurio sėkmingai siekia. Ji turi savo galvosūkių. Ir ją gyvenimas stumdo, kaip mus visus“.

Šita nuotaika, sakoma, yra priežastis, kodėl Eisenhoweris nesikarščiuoja dėl Chruščiovo įsikarščiojimų. Ar šitokia politika reali ir tikslą pasiekia — kitas klausimas. Bet prikišti jokios politikos nebuvimą, esą, negalima.

Kiek nervu Amerikoje su tvinkšėjo, Maskvai pirmąjį sputniką į erdvę įkėlus! Bet šiandien apie žemę skraido 11 Amerikos „sputnikų“, o apie Saulę kiti du. Rusija apie žemę teturi du ir vieną apie Saulę. Rusų patarlė sako: „tiše je leš, dalše budeš“ (patylomis toliau nuvažiuosi).

kad tautiečiai lietuviškiems reikalams yra dosnūs. Vanku verio v-ba neatvyko, bet atsiuntė sveikinimą. Saskrydyje iš Vankuverio dalyvavo tikai p. Kaziauskienė su dukra. Calgary apyl. pranešimą daro pirm. A. P. Nevada. Jis pažymi, kad apylinkė, kiek sąlygos leidžia, veikia ir gražiai tarp savęs su gyvena; apgailėtina tikai, kad kita lietuvių organizacija yra griežtoje opozicijoje. Apyl. v-ba dėjo pastangų santykius su švelninti, sunormuoti, bet suti ko kietą pasipriešinimą.

KLB Kr. v-bos pirm. St. Kęsgaila trumpai, bet stipriai ir nuoširdžiai apibūdino KLB tikslus ir priemones jiems atsiekti ir kvietė nenuleisti rankų ir dirbti lietuviybės, žmoniškumo ir Lietuvos laisvės labui. Pirmininko žodžiai giliai išmigo susirinkime dalyvavusiųjų širdin, ir bus atmintini. Bendrai, šis susirinkimas su glaudino tris Kanados vakarų KLB apylinkes ir joms davė naujų impulsų energingesnei ir intensyvesnei veiklai.

Vakare vyksta Kanados vakarų Antrasis lietuvių saskrydis. 6.30 v. vakaro salės scenos užuolaida pakyla ir per visą sceną matome Viniaus su Gedimino pilim vaizdą, per kurį ryškus baltas Vyčio šešėlis. Scenon išeina KLB Calgary ap. pirm. p. Nevada ir, oficialiai atidaręs saskrydį, pakvietė kun. Grigaitį sukalbėti maldą. Tai atlikęs kun. Grigaitis linki saskrydžiui sėkmės.

Saskrydžiui pristatomas KLB Krašto v-bos pirm. St. Kęsgaila, kuris į saskrydžio dalyvius krcipiasi sparnuotu žodžiu — apibūdino Bendruomenę, jos veiklą ir tikslus; ragino tautiečius dirbti tautos labui, lietuvių bei Kanadoje išlaikyti, ir dalyvauti kovoje už Lietuvos išlaisvinimą, nesigailint tam ir aukų. Jis taipgi kvietė būti vieningais ir gražiai su gyventi. Į tos kalbos temą nuo širdžiai atsiliopė Edmontono atstovas Dr. Pilpavičius, Lethbridge p. Arėlis ir Calgary p. Nevada. P. Nevada dar pasiūlydė, kad prieš 19 metų jam pavyko suorganizuoti pirmąjį Kanados vakarų lietuvių saskrydį Brooks, Alta; de ja, dabar nedaug veidų matęs iš jų, kurie dalyvavo prieš 19 metų. Po to, dar J. Dubauskas pasidžiaugia saskrydžio pasisekimu.

Priimamamos dvi rezoliucijos — viena Kanados ministe

DAINŲ IR ŠOKIŲ DIENOS VILNIUJE

Apia jas plačiai rašo Vilniaus „Tiesa“ didžiudamasi, kad „buržuazijos“ laikais pirmoje lietuvių dainų dienoje, 1930 metais, tedalyvavę tikai 8 tūkstančiai, o po 30 metų dalyvauja „daugiau kaip 20 tūkstančių dainininkų“, žiurovų gi buvę per 100 tūkstančių.

Dainų dieną Vilniaus Vingio parke pradėjo K. Preikšas, žinoma, garbinęs sovietją (ki taip ten negalima), bet be entuziazmo, gana kumurniai. Tiesiai po jo neįprastai trumpo žodžio prasidėjo dainų šventė. Naujai pastatytos estrados, kurioje buvo iškeltos vėliavos, su gurgėjo apie 20,00 dainininkų. Po himnų, J. Švedas dirigavo 20-čiai okupacijos metų kanta tą, jo gi parašytą, pagal K. Kubilinsko žodžius. Dirigentais buvo: J. Švedas, K. Kaveckas, A. Krogertas, A. Juzevičius, A. Čičas: išpildyti jokios politikos nebuvimą, esą, negalima.

Kiek nervu Amerikoje su tvinkšėjo, Maskvai pirmąjį sputniką į erdvę įkėlus! Bet šiandien apie žemę skraido 11 Amerikos „sputnikų“, o apie Saulę kiti du. Rusija apie žemę teturi du ir vieną apie Saulę. Rusų patarlė sako: „tiše je leš, dalše budeš“ (patylomis toliau nuvažiuosi).

Levi Sternberg Karališko Ontarijo Muzėjaus Paleontologijos skyriaus kuratoriaus pagalbininkas studijuoja mamuto dantį, kuris buvo rastas arti Sutton, Ontario, kasant griovius. Likutis milžiniško dramblio, kuris gyveno žemėje prieš 50.000 metų, buvo rastas ir Sibire. Rodomas dantys yra didelio bato ilgumo ir sveria 12 svarų. Rasti du dantys. (CS).

KUR atostogauti?

Kiekvieno žmogaus jėgos metų bėgyje išsenka ir joms atgauti reikalingas ramus poilsis, malonios atostogos. Mūsų vasarvietėje — Osterville Manor — Jūs rasite ramų malonų poilsį ir tikrai atgausite visas, per paskutinius metus isekvotas, jėgas.

Osterville Manor yra gražiame pušynais apaugusiame Cape Codo pusiasalyje prie Atlanto, kur šiltosios srovės vandens temperatūra 70—80 laipsnių. Visi mūsų vasarvietės svečiai naudojasi uždaru (privatišku) paplūdimiu, kurio švarus smėlis dar po kelis kartus paplūdimį tegalima įeiti tik su atskirais leidimais, kuriuos parūpiname visiems svečiams. Prie paplūdimio yra automobiliams saugoti vieta, už kurią atskirai mokėti nereikia. Mūsų vasarvietės kainos yra labai žemos, jas lyginant su kito mis panašiomis vasarvietėmis, todėl tikime, kad Jūs apsispręsite savo atostogas praleisti pas mus — Cape Code Osterville Manor vasarvietėje.

Mes būsime labai laimingi, jei apsispręsdę atostogauti su siesieksite su mumis ir pranešite kuriuo metu žadate atvykti, kad galėtume Jums rezervuoti kambarius, kad atvykę nebeturėtumėte jokio rūpesčio ir galėtumėte visą atostogą metą skirti poilsiui ir malonumams.

Laukiame Tamstų pranešimų ir prašome klausti, jei dar kiltų kokių nors nenašumų. Mus galite pasiekti šiais adresais:

Osterville Manor, Inc.
Osterville — Cape Cod, Mass.
Telefonas: Garden 8-6991 arba Bostone:

265 C Street
So. Boston 27, Mass.
Telefonas: Andrew 8-7730

Jūsų J. Kapočius.

I šias okupacijos sukaktuves buvo atvykę kitų Rusijos pavergtų tautų žmonių iš visos „placiosios tėvynės“.

Jaunujų liberalų konsolidacija

SVIESOS — SANTAROS SUVAŽIAVIMAS. ATSKIRŲ CENTRŲ SUJUNGIMAS. POLITINIO MOMENTO IŠKELIMAS. AUSTRALIJOS SVIESOS Į FEDERACIJĄ ĮSIJUNGIMAS.

Prieš trejus metus mūsų dvi jaunosios liberalinės akademinės organizacijos padarė pirmuosius žingsnius telkti savo jėgas bendram veikimui. 1957 m. buvo įsteigta Santaros - Sviesos federacija, kurios rūmuose norėta bandyti derinti ir organizuoti bendrąsias pasitangas. Natūralu, kad

pirmieji žingsniai buvo labai atsargūs,

kad neužgavus amerikietiško „pragmatizmo“, mėgiamo „dabū konkretumo“, kad neužmymus ant skaudžios vietos euro pietiškam „idealizmui“ jo „principingumui ir konsekvencijai“. Todėl prieš trejus metus organizacijos, įėjimas į Federaciją, pasiliko sau visą kę nepriklausomumą ir tik pačios viršūnės — centrų valdybos (kiekviena iš jų skyrimu rinkta) buvo suvestos bendron veiklon. Bendrieji Federacijos organai tebuvo koalinės institucijos, kurių nariai buvo atsakingi juos delegavusiems organams. Pavyzdžiui, už studentijos ribų veiklai derinti buvo įsteigta vad. Filisterių Kolegija, kurios nariais buvo Sviesos ir Filisterių Santaros centrų vadybų atstovai. Už savo veiksmus tie atstovai buvo atsakingi ne kokiame nors bendram organui, bet juos delegavusioms valdyboms.

S. m. liepos 2—3 d. suvažiavime, atsižvelgiant į „idėjinį ryšius, o taip pat į praktiškos veiklos apimtį reikalavimus“ — kaip priimtoje rezoliucijoje sakoma —

buvo nutarta padaryti dar žingsnį į artimesnį bendradarbiavimą.

Pirmoje vietoje abi organizacijos atsisakė nuo savo atskirų centrų. Panaikinti taip pat ir atskiri Sviesos bei Filisterių Santaros suvažiavimai. Vietoje to nutarta atskirų skyrių veiklą derinti pavesti Filisterių Kolegijai, kuri renkama bendrame Sviesos ir Filisterių Santaros suvažiavime. Jam ji yra atsakinga už savo veiklą. Tuo būdu sumažintas ne tik biurokratinių organų skaičius, bet taip pat visas veiklos planavimas ir jos vykdymas iš atskirų organizacijų kompetencijos perkeltas į vieną instituciją.

Padarytas ir dar vienas žingsnis pirmyn. Norint išryškinti

ti Federacijos veidą visuomenėje ir suintensyvuoti jos veiklą,

nutarta įsteigti visuomenines ir kultūrinės sekcijas.

Jos turėtų jungti panašius interesus asmenis, kad leistų giliau problemas išnagrinėti, Federacijos vykdomiems organams tinkamesnius veiklos planus pasiūlyti.

„Metmenų“ žurnalui leisti nutarta steigti atskirą bendrovę ir tuo būdu žurnalo finansinius reikalus išskirti iš Federacijos tiesioginės kompetencijos. Tikimasi, kad visuomenės parems šias Federacijos pasitangas ir liberalai pagaliau įstengs irgi turėti juos reprezentuojančių reguliarių kultūros žurnalų.

Suvažiavimo metu paaiškėjo, kad į Santaros - Sviesos federaciją, iki šiol apimančią tik JAV-ese veikiančius šių organizacijų skyrius,

nutarė įsijungti ir Australijoje veikianči Sviesą.

Jeigu šis įsijungimas daugeliu atveju ir bus esamomis sąlygomis tik formalus aktas, vis tik jo negalima visai negližuoti. Tai aiškiai rodo, kad jaunosios niogi karta išsivijoje bodis neesminiais skirtumais, skaldančiais mūsų vyresniuosius ir ne suskaitomą skaičių priešiško stovyklų, ir įsiekio bendrojo, jungiančiojo elemento, nors ir vandenynai juos skyrė.

Vertinant bendrai šį suvažiavimą, pirmoje vietoje kyla klausimas, ar prieš 3 metus pradėtas Sviesos - Santaros jungimosi pastangos tikrai panaikino visus tuos skirtumus, kurie savo laiku leido toms dviem organizacijoms atsirasti?

Stebint šį suvažiavimą, bendrai peršasi teigiamas atspaudas. Žinoma, pridėjus ausį prie suvažiavimo pulso, būtų galima pajusti tam tikrų niuansų. Taip, pavyzdžiui, vieni ar gažuoja labiau organizacijai, kiti labiau pabrėžia idėją; santariečiai abju mėgsta svarstyti, kaip tam tikrą uždavinį atlikti, gi šviesiečiams yra būdingas pamėgimas klausiti, ko dėl vienas ar kitas darbas turėtų būti atliktas. Tačiau su sirinkimuose, kuriuose dalyvauja daugiau, negu vienas asmuo, visuomet esti nuomonių

NESUSIPRATIMAS DĖL LENKŲ VIZITO

Neseniai visa Lenkijos pasiuntinybė Kaune padarė didelį diplomatinį išsišokimą, padarydama nemažai vargo Lietuvos užsienių reikalų ministrui, o ypač jos protokolui šešui p. Girdvainiui.

Kartu su mūsų pirmais oficialiais vizitais, juos darė ir mūsų žmonos. Tuos vizitus organizuodavo mūsų pasiuntinybės p. Charvat, kuri pagal visą populį, garsi buvo visų diplomatinio formalumų žinojimu. Ji, būdama panele, dirbo kaip sekretorė mūsų pasiuntinybėje, (pas p. Charvat) turėjo didelį talentą draugiškumo ryšiams užmegzti, mokedama kelti svetimų kalbų. Vieną dieną ponia Charvat asmeniškai paskambino (ar tai paprašydama savo vyro sekretorės p-lės Bialkuwnos) ponai Lozoraitienėi, Lietuvos užsienio reikalų ministerio žmonai, užsakydama pas ją Lenkijos pasiuntinybės ponų vizitą. Telefonu pas p. Lozoraitę kalbėjo kažkas artimas jo šeimai ir greičiausia, dėl kalbos keblumų, atsakymas Lenkijos pasiuntinybėje buvo suprstas teigiamai: p. Lozoraitinė, Lenkijos pasiuntinybės narius, pakviečia pas save arbatėlės rytą 5 val. pp. min. Charvat su ponu priėmė tą atsakymą kaip netikėtą ir staigų mūsų visų ir viso pasiuntinybės sąstato su ponu mis pakvietimą. Tas buvo taip pat laikoma dideliu diplomatinio Lenkijos laimėjimu Lietuvoje... Tad ir sekančią dieną, labai iškilmingai, net trim mašinomis, pilname keturių vedučių porų sąstato (ponai Charvat, Zalenskiai, Dziarčkovskiai ir mes) nuvažiavome pas p. Lozoraitę. Min. Charvat tikėjosi, kad min. Lozoraitis dalyvaus toje arbatėlėje.

Tokios „minios“ įėjimas į salioną netikėtai užklupo p. Lozoraitienę, kuri buvo viena, be jokios draugijos, laukdama atvykstant keturių lenkių ponų, o ne visos Lenkijos pasiuntinybės sąstato su min. Charvatu priekyje, lydint dar man, karo attache uniformoj. Ponia Lozoraitienė, užklupta netikėtai, susijaudino iki to laipsnio, kad net su vyrais nepasisveikino. Trumpą laikotarpį užvaldė nelalonis tyla. Greičiausiai p. Lozoraitis namuose buvo kas, kuris susiorientavo visoje padėtyje, nes netrukus atsirado visas sušilęs ir suprakaitavęs protokolo šefas p. Girdvainis ir greitai — ką jam reikia pripažinti — sutvarkė visą padėtį. Gavome juodos kavos su pyragaičiais ir po keliasdešimties minučių varginančios kalbos, daugiausiai vestos ponios Charvat, nekaip nusiteikę, išvykome iš mūsų viešbutį.

Minčių susikirtimas, aktyvumas, įtampa — charakterizavo dvi dienas trukusias diskusijas.

Atskirais klausimais susidarydavo net frakcijos — Čikagos „kultūrininkai“, New Yorko „visuomenininkai“, „kultūrininkai“ prieš redaktorių. — Visa tai parodo organizacijos gajumą, intelektualumą, aktyvumą. Vargu ar tuose reikiškuose galime būti įžiūrėti organizacijai sprogdinančio antgizmo buvimą. Ji tik yra dar jauna, gajai, audringa. Tas tebe kyla viltis: „be jausmų ir be širdies tai griaučių tautos...“ dainavo A. Mickevičius. Santaros - Sviesos federacija gali tik rapti tapti išsivijoje liberalų širdis, apie kurią grupuotųsi visos laisvą žmogų mylinčios ir asmenybės gerbiančios jėgos. Ši viltis yra tikra prošvaistė mūsų mūsų visuomeninio gyvenimo danguje.

J. Butvila.

Lenkų karo atstovo atsiminimai apie Lietuvą.

Charvat iš Lietuvos norėjo padaryti Lenkijos vaivadiją

visiuntinybės narius, pakviečia pas save arbatėlės rytą 5 val. pp. min. Charvat su ponu priėmė tą atsakymą kaip netikėtą ir staigų mūsų visų ir viso pasiuntinybės sąstato su ponu mis pakvietimą. Tas buvo taip pat laikoma dideliu diplomatinio Lenkijos laimėjimu Lietuvoje... Tad ir sekančią dieną, labai iškilmingai, net trim mašinomis, pilname keturių vedučių porų sąstato (ponai Charvat, Zalenskiai, Dziarčkovskiai ir mes) nuvažiavome pas p. Lozoraitę. Min. Charvat tikėjosi, kad min. Lozoraitis dalyvaus toje arbatėlėje.

Tokios „minios“ įėjimas į salioną netikėtai užklupo p. Lozoraitienę, kuri buvo viena, be jokios draugijos, laukdama atvykstant keturių lenkių ponų, o ne visos Lenkijos pasiuntinybės sąstato su min. Charvatu priekyje, lydint dar man, karo attache uniformoj. Ponia Lozoraitienė, užklupta netikėtai, susijaudino iki to laipsnio, kad net su vyrais nepasisveikino. Trumpą laikotarpį užvaldė nelalonis tyla. Greičiausiai p. Lozoraitis namuose buvo kas, kuris susiorientavo visoje padėtyje, nes netrukus atsirado visas sušilęs ir suprakaitavęs protokolo šefas p. Girdvainis ir greitai — ką jam reikia pripažinti — sutvarkė visą padėtį. Gavome juodos kavos su pyragaičiais ir po keliasdešimties minučių varginančios kalbos, daugiausiai vestos ponios Charvat, nekaip nusiteikę, išvykome iš mūsų viešbutį.

To nelaimingo vizito metu turėjau progos apžiūrėti Lietuvos u. r. ministerio buvo įrengimą. Išpūdingas dviejų augščių pastatas — netoli Užsienio Reikalų Ministerijos rūmų. Greičiausiai tai ankstyvesnis kokio nors rusų augšto valdininko gyvenamas namas. Jei name į didelį prieškambarį, o prie durų, kaip stabo išliktas, stovi didingas policininkas su didele kepure ir Vyčio ženklais ant jos, toliau plačiais laiptais, išklotais divonais, lipame į pirmą augštą, kur ir randasi reprezentaciniai ministro apartamentai. Priimti buvome pagrin diname, dideliame salone ir šaliniai esančiuose dviejuose mažesniuose. Visur senoviški baldai, antikas, mahoni ir hebanas. Gerais, daugumoje prancūziškais kilimais, apdengtos

visos grindys, daug įvairių figūrėlių ant antikinių staliukų. Bendras išpūdis: turtingas namas, augštos plutokratijos. Paveikslų nebuvo daug, tačiau kai kurie man atrodė geri. Prie kavos, paduota sidabras ir porcelanas. Patarnavimas — kambarinė ir du tarnai. Jie savo pareigas atliko be priekaištų. Tarnai, aiškiai išnuomoti, greičiausiai, užsienių reikalų ministerijos sargai.

Norėčiau dar pridėti, kad p. Lozoraitienė, atsigavusi nuo tokio staigaus užklupimo, pasirodė simpatiška, miela ir gražios išvaizdos moteris.

Sekančią dieną buvau plk. Dulksnio telefonu informuotas, kad mane priims ger. Raš tikis, Černius ir Rėklaitis: pirmi du balandžio 27 d., o gen. Rėklaitis balandžio 28 d.

CHARVATO PIETŪS IR KALBA

1938 m. gegužės mėn. 3 d. Lenkijos tautinės šventės proga min. Pranas Charvat, Metropolitie viešbutyje, iškėlė iškilmingus pietus visam Lenkijos pasiuntinybės personalui. Min. Charvat visuomet ir visiemis garsiai sakydavo apie pasiuntinybės narius kaip „mano personalus“ ir jeigu atmintis neklusta — į tą kategoriją įskaitydavo ir mane. Iškilmingi gegužės 3-čios pietūs yra man atmintini, tačiau apie tai vėliau. Man tai buvo nekasdieninė ap linkybė, nes pirmą kartą savo gyvenime turėjau apsiręngti vakariniais rūbais, t. y. fraku.

Min. Charvat kaž kodėl užsispyrė ir nenorėjo, kad pietuose pasirodyčiau kariška uniforma. Niekuomet anksčiau neturėjau jokių reikalų su augštesnio laumo vyriškių rūbų paslaptimis, nors ir anksčiau po tarnybos dėvėjau civilius drabužius. Pietūs buvo paskirti aštuntai val. vakaro, tačiau aš pradėjau rengtis apie šeštą. Kaip pasirodė, teisingai padariau, nes vien tik marškinių ir kalnieriuko užsegimas užtruko man gerą valandą. Ta proga priėjau prie išvados, kad šioje srityje yra dar labai platūs išradimų laukai, gerinant šių rūbų visą užsivilkimo meną. Pav. užsegimas krakmolytų marškinių, rišimas „variųtės“ — tai vėl kankinimų tęsinys. O pietų metu įvyko tiesiog katastrofa: man trūko priekyje

marškinių, visi blogai įsukti sraigteliai... Iki pat pietų pa baigos turėjau sėdėti tyrtai atsilošęs, kad nesugėdindčiau mano dviejų kaimynių.

Bendrai, tą vakarą buvau blogoj nuotaikoje. Tam buvo ir kita priežastis, tad ir pasakau, kad 1938 m. gegužės 3-čios iškilmingi pietūs paliko giliai mano atmintyje. Pietų pabaigoje min. Charvat visiemis pasiuntinybės nariams ir svečiams (jų tarpe buvo min. J. J. Wszelak iš Varšuvos) pasakė „patriotinę“ kalbą, gan gražią, kurią užbaigė tostu: „Kad mes, Rzeczpospolitos pasiuntinybė Lietuvoje, taptume kuo greičiausiai Kauno vaivadija!“ (mano pabraukta. — K. B.). Man, ir greičiausiai visiems pasiuntinybės nariams, tai buvo netikėtas ir nesuprantamas min. Charvat išsišokimas. Tikrai, nieks visoje Lenkijoje panašiai negalvojo. Be to, tas yra priešinga žinomam man instrukcijom, kurias davė min. Charvatu ir man min. Beck (Lenkijos užsienių reikalų min. — K. B.) ir kurias patvirtino Lenkijos vyriausybė.

Pasibaigus pietums, tuoj pat pasakiau min. Charvatu, ką galvoju apie jo išsišokimą. Situacija buvo tuo blogesnė, kad pietums patarnavo lietuviškas tarnyba, kuri, deja, kalbant min. Charvatu, buvo ten, ir be abejo gerai suprato lenkiškai. Tai buvo bereikalinga lietuvių provokacija. Deja, tokiu išsišokimu, kaip vėliau turėjau patirti, min. Charvat uždarė sau kelią širdingiems santykiams su lietuviais.

VERTEJO PRIERASAS.

Toks min. Charvato išsišokimas, atrodo, rado gyvą atgarą ir lenkų tremties visuomenėje. Pav. gali būti vėliau: „Kultūros“ žurnale tilpęs laiškas, kurį paduodame ištisai. Londone, 1959 m. lapkričio 10 d. Gerbiamas Pone Redaktorius, Neseniai perskačiau plk. lt. Leono Mitkiewicz - Żultko „Kaunietiškus atsiminimus“, papatintus „Kultūroje“ 141-2 Nr. Nr. Nuoširdžiai sakau — maloniai buvau užkluptas tuo spalvotu piešiniu ir tuomi, ką pastebėjau mūsų pirmas ir kartu paskutinis karo attache Kaune. Dar labiau — augštų jų Lietuvos kariškių charakteristikos tikslumu. Dėka mano kaunietiškiems prieteliams, daugumą plk. Mitkiewicz išvardintų karininkų, pažinojau dar prieš „ultimatumą“. Nebūčiau reporteris, jeigu nepasigirčiau, kad vienas jų šiandien

Nukelta į 6-tą psl.

J. ŽMUIDZINAS

„Lietuvos valstybės susikūrimas“

Šiuo vardu ne perseniai pasirodė Sovietų S. R. Sąjungos Mokslų Akademijos išleistas, rusų kalba, 530 pusl. veikalas (V. T. Pašto, *Образование Литовского Государства*, Moskva 1959. Atsak. redaktorius L. V. Čerepnin).

Kaip jau pats temos vardas rodo, autorius tyrinėja Lietuvos valstybės pradžią, susiformavimą. Veikalas suskirstytas į tris dalis: 1. Šaltiniai, 2. Istoriografija ir 3. Lietuvos valstybės susidarymas; gale pateikta plati, arti 900 veikalų bibliografija (tarp jų 125 šaltiniai). Sutrumpinimui sąrašas, asmenų vardų ir vietovardžių rodyklės, geneologinė Lietuvos kunigaikščių lentelė, kiti trys priedai — tekstai (Christburgo sutartis, Pomezanijos Tiesos, karaliaus Gedimino laiškas vyskupams ir Rygos miestui tarybai), ir du knygon neįrišti žemėlapiai. Dėl bibliografijos autorius įžangoj šitaip pasisako: „Bibliografiją įtraukti visi pagrindiniai darbai susiję su tyrinėjimų tema. Tai padaryta todėl, kad lietuvių bibliografijos negalima laikyti patenkinama ir mano parinktoji gali būti

naudinga tyrinėtojams. Priimta šioj knygoj išnašų sistema dar bibliografiją sudėtinę teksto dalimi“. (8 p.).

Tai bus, turbūt, po M. Liubavskio, H. Paszkiewicziaus, ir H. Lowmianskio darbų, stambiausias Lietuvos šaltinių tybinimo klausimu veikalas, istangiai paremtas šaltinių ar tyrinėjimų knygomis — apie 2000 citavimų.

Šaltiniai studijuojami trimis skyriais: rusų ir lietuvių metraščiai, 2. šaltiniai liečią prūsų istoriją, 3. vokiečių chronikos ir 4. aktų (aplamai sutarčių) medžiaga.

Siekdamas sudaryti, kaip jis sako, trūkstantį ligvalstybinio Lietuvos periodo istorijos nio Lietuvos periodo istorijos dėmesio šaltiniams, liečian tiems prūsams, ilgėliau sustodamas ties keliaunin. Wulstano aprašymais (IX a.), G. Voigto nuodugnai išanalizuotais Vojcecho ir Burnono gyvenimo aprašymais (XI a.), vad. Pomezanijos Tiesos ir ypač ties Christburgo 1249. II. 7 sutartimi, ją plačiai analizuodamas; be kitų išvadų, jis daro šią: Kadangi „prūsai apsiėmė pa

statyti bažnyčias palyginti per trumpą laiką (t. y. per kelis mėnesius: nuo vasario 7 d. „iki sekančių sekminių“ 22 bažnyčias. J. Ž.), tai rodo, jog jie turėjo reikšmingų galimybių statybinę sritį“ (114 p.). (Beje, šios sutarties vertimas į lietuvių kalbą, atspausdintas „Lietuvoje“, New York 1955 ir jos turinio santrauka Dr. V. Daugiraitė - Sruogienė duoda savo Lietuvos Istorijoj 82—83 p.).

Antrojo knygos dalyje autorius patiekia paskirai rusų, lenkų, lietuvių, vokiečių ir sovietinę istoriografiją.

Dėl XIX-to ir XX a. pradžios rusų autorių istoriografijos V. Pašto pasisako, aplamai, neigiamai; pav., jis rašo. „Žiūri rusinimo politika Lietuvoje, nuolatini šios politikos laipsniniai pasaulinėje ir bažnytinėje publicistikoj, kuri ne nutrūkdamas sekė istoriografijos pėdomis, kartais ją su tapdama, — visa tai įgalino „didžvalstybines“ pažiūras kas dėl Lietuvos praeities traktavimu“ (163 p.). Arba suvedamas „saugojamos“ (ochranitelnojo) krypties rusų istoriografijos atsiėkimų visuma, tarp kitko jis pažymi, jog „Lietuvos valstybės susikūrimo istorija naktėta Lietuvių - Rusų valstybės susikūrimu...“ (170 p.). Vertindamas M. Liubavskio veikalą — „Lietuvių - Rusų valstybės bruožai“, pripažįsta, kad kuriuos jos jam geras puses, bet tai irgi yra „ne Lietuvos, o tik Lietuvių - Rusų valstybės istorijos variantas“ 190 p.).

Dėstydamas lenkų istoriografiją, V. Pašto be kitko pasitebi: „Panašiai kaip rusų istorikai pradėdavo ištisinę Lietuvos istoriją Lietuvių - Rusų valstybės susidarymu, taip daugelis lenkų istorikų tikrąją jos pradžią tematė lietuvių - lenkų unijoje“ (197 p.). Ilgėliau jis sustoja ties H. Lowmianskio dviejų tomų veikalu, kuriame tyrinėjami lietuvių visuomeniniai santykiai bei ekonominis ir socialinis gyvenimas prieš Lietuvos valstybei susikuriant (Studia nad początkami państwa litewskiego, tt. 1—2, Wilno, 1931-2), kuris anot jo „pirmas iškėlė Lietuvos monarchijos genezę ir surinko medžiagą, be kurios neapsieis nė vienas šio klausimo tyrinėtojas“ (197 p.). Toliau autorius nespėdamas pykčio kritikuoja O. Haileckio Borderlands of Western Civilisation, New York, 1952 (207-8 pp.) ir H. Paszkiewicziaus The Origine of Russia, London 1954, ypač jo rusų tautos nesimo (nesusiformavimo) IX—XIV a. a. sąvokų (110-13 pp.).

Prieš pradėdamas lietuvių istoriografinę apžvalgą, V. Pašto iškelia, kad ši istoriografija „vystėsi sudėtingomis nepalankiomis, Lietuvai neturint nepriklausomybės, sąlygomis, po svetimu rusiškąjį carizmo rusų ir lenkų pavergėjų jungu“ (213 p.). Ten jis paliečia šiuos autorius: S. Daukanta, T. Narbutą, Akilevičių (Vytautą), M. Volončauską, K. Skirmuntą, I. Totoraitį, J. Bašanavičių, E. Volterį, bibliografa S. Baltromaitį, V. Biržišką, K. Jablonskį, J. Puziną, A. Janulaitį, S. Matulaitį, A. Alekna, A. Rimką, A. Šapoką, I. Jonyną, P. Klimą, Z. Ivinskį, M. Krasauskaitę, K. Avižonį, J. Jakštą, J. Stakauską, Steponaitį, S. Sužiedėlį, A. Kučinską, P. Sležą, F. Neveravičių, kalbotyrininkus G. Gerulį, K. Bugą ir A. Salį. Žinia, autorius ilgiau apžvelgia bei vertina mūsų istorikų darbus, kurie tyrinėja ankstyvuosius lietuvių visuomeninius, ūkinius bei valstybinius laum klausimus, (kaip antai Z. Ivinskis, K. Avižonis, M. Krasauskaitė). Apibūdinamas šia istoriografija, be kitko jis pažymi, jog jos vienas bruožas esąs tai „politinis satas“ (227 p.). Ir čia, kaip ir visur, iškelia šiuos žodžius: „Minėjau figūrą reikšmingą at lietuvių istorikų dėmesį, nes 1918 m. lietuviško

ji buržuazija ruošėsi į Lietuvos sostą pasodinti Viurterbergo kunigaikštį Urachą katalikišką karaliaus Mindaugo II vardu“ (ten pat). Žinia, šitas jo pliku teigimu paremtas priekaištas mūsų istorikams yra tiek įtikinantis, kaip ir tame anekdote to šimtaprocentinio stalinisto istoriko tezę, įrodančią, kad ne kas kitas, o trocki ninkai nužudė karalių Mindaugą. Čia pastebėtinas vienas gan būdingas dalykas. — Ši istoriografinė V. Pašto apžvalga ir bendrai kitose knygos dalyse lietuvių autorių citavimai rodo, kad sovietiniai Lietuvos rusofilai okupantai yra įbauginę mūsų tėvynėje gyvenančius istorikus: jie Sovietinės Lietuvos Mokslų Akademijos 1957 m. išleisto „Lietuvos TSR istorijos“ I tome neišdrįso nė vieno mūsų tautinio atgimimo ar Nepriklausomos Lietuvos istorinių darbų autoriaus pacituoti.

Kai dėl vokiečių kronikų, tai autorius laiko, jog jo tyrinėjamas Lietuvos istorijos periodu vertingiausios keturios: Henrico (jis daugiausia naudoja S. Anninskio jos rusų vertimą „Chronika Livonij“), Hermano Warterbergo, P. Dusburgo ir N. Jeroschino. Jis patiekia sintetinį jų turinį ir apsprendžia jų ideologinę pusę.

Bus daugiau.

Kūriniai prasmunka pro geležinę uždangą

Sovietų imperijoje yra trys literatūros. Pirmoji jų yra partijos poskyris — Surkovo ir Polevojiaus, Venclovos ir Reimerio literatūra. Antroji — tai pastanga rašyti tiesą sovietiniui varžtų ribose. Ir trečioji — au ganti nepaprastu greitumu — tai kūriniai anoniminiai, įvairiais būdais išmukdinami į Vakarų pro geležinę uždangą. Iš pastarųjų geriausias buvo romanas „Daktaras Živago“. Tieji kūriniai, kurie niekad ne išvystų dienos šviesos Sovietijoje, Vakaruose sekami su dideliu susidomėjimu. Jie pasirodo žurnaluose ar knygos pavidale, kartais net keliomis kalbomis.

Pažvelkime į porą būdingų tos trečiosios literatūros pavyzdžių. Abu pasiekė Vakarų praėjusių metų pabaigoje. Abu pirmiausiai pasirodė prancūzų žurnale „Esprit“, anglų „Es counter“ ir netrukus paplito po visą pasaulį.

Pirmasai jų anoniminių kūrinių yra studija apie „socialistinį realizmą“. Jos autorius — jaunas rusų rašytojas, kurio mintys be abejo būdingos visai jo kartai. Jis apibūdina socialistinį realizmą, kaip valstybinį kascizmą; tvirtina, jog tuoju metodu neįmanoma atvaizduoti sovietinės tikrovės; šaukiasi fantastinės literatūros, Hoffmano ir Dostojevskio, Goyos ir Chagallo dvasioje. Cituojame keletą ištraukų iš jo studijos:

„Tikrieji šiandieninės sovietų literatūros meistrai nėra Gorkis ar Majakovskis, bet Deržavinas, Kotrynos Didžio sios biografas. Jam, kaip ir mūsų literatūros prižiūrėto joms, kas tik atsisako kurti pagal oficialų modelį... yra arba neprotingas, ar stačiai žalin gas, t. y. reakcionierius, ir to dėl nusipelno būti likviduotus.“

„...Majakovskis tuoj sužino jo, iš ko galima juoktis, ir iš ko uždrausta. Jis negalėjo juoktis iš Lenino, kaip Deržavinas negalėjo juoktis iš Carinos.“

„Iš tikimais laikantis socialis tinio realizmo nuostatų, neįma noma sukurti pozityvaus hero jaus ir kartu nupiešti psicho logiškai tikrą jo paveikslą. Ka

šytojas, kuris mėgina tai at siekti, paverčia savo kūrinį pa rodija“.

Kitas svarbus anoniminis kū rinys yra apysaka „Teismas prasideda“. Autoriaus diaagai Paryžiuje išgavo rankraštį iš Rusijos ir prisidėjo prie jo iš leidimo. Apysakos pavadinimas paskolintas iš garsiojo ru sų 19-to amžiaus revoliucionie riaus Herceno straipsnio, ku riam pastarasis apkaltino tuo metinius Rusijos valdovus. „Teismas prasideda“ yra, savo ruožtu, kaltinimas dabartinei Rusijos „naujamajai klasei“. Ši neilga apysaka pasako daugiau apie sovietinę buitį negu tona oficialių socialistinio realizmo kūrinių.

Apysakos pagrindinis konf liktas yra tarp „naujosios kla sės“ atstovo, tarytojo Globovskio, ir jo sūnaus Seriožos, kuris ima nebetikėti komuniz tine religija. Jis tvirtina tėvui, jog kilnaus tikslo reikia siekti kilniomis priemonėmis; jis ta ria, kad jei carų Sibiro užkaria vimas buvęs progresyvus veiks mas, tada ir Vakarų kolonia lizmas buvęs teisėtas. Paga liau, jis klausia, kodėl Sovietų ministeris uždirba šimteriopai daugiau už šlavėją. Tėvas, at sakydamas, tepakartoja parti jos liniją: „Tik mūsų Didysai Garbingasai Tikslas yra svar bus — visa kita niekis... Tikslas pateisina priemones, patėi sina bet kokias aukas...“

Santykis tarp tikslo ir prie monių yra esminė apysakos te ma. Ir kalbėdamas apie komu nistinę santvarką, autorius pa reiškia: „Kiekvienas kilnus tikslas suėda patsai save. Žmo gus vos neužsimuši stengda masis jį pasiekti, ir kada paten ki ten, tas tikslas yra išverčia mas atvirkščiai“.

„Teismas prasideda“ yra pa rašyta montažiniu stiliumi, su greta trumpų kontrastinių sce nu sėka. Joje apstu simboliz mo ir fantastinio elementų. Me ninis atžvilgis jį nėra išbaigta ar lygi, tačiau alsuoja gyvybę. Čia aptarta studija ir apysa ka priklauso vis augančiai po žeminei, tikrajai trečiajai ru sų literatūrai. Nėra abejonės, kad ir tikrieji lietuvių literatū

KULTŪRINĖ KRONIKA

REIŠKIASI LIETUVIS AKTORIUS

Pavyzdinčiai baigęs Ameri kos dramatiinių menų Akademi ją, Juozas Daubėnas pasirodė Off - Broadway Lenormando bei Sidney Howardo veikalu pa statymuose, gastroliavo At lantoje ir Pawlinge. Jis vaidi no kartu su pasaulinio garso aktoriumi Jacob Ben-Ami ir susilaukė pirmojo New Yorko dramos kritiko Brooks Atkin sono pagyrimo už kiniečio vaid menį pjesėje „The Lute Song“. Televizijoje jis pasiro dė „I Spy“, „Playhouse 90“, „New York Confidential“ pro gramose. Daubėnas nepamirš ta ir lietuviškojo teatro — jis žada dalyvauti šį rudenį mėgi namame atgaivinti Brooklyno Lietuvių Dramos Teatre.

DIRIG. VYT. MARIJOŠIŲ

Hartfordo styginis orkestras pasikvietė nuolatinį dirigentu. Šis orkestras jau egzistuo ja 18 metų. Orkestro tikslas: per metus duoti du koncertus, bet geros ir gerai paruoštos muzikos.

KERAMIKUI VACLOVUI MIKNEVIČIUI 50 METŲ

Šiemet keramikui Vaclovui Miknevičiui sukanka 50 metų amžiaus. Jis yra vienas žymiausių lietuvių keramikų. 1936 m. baigė Kauno meno mokyklą, išsidėdamas dailinin ko keramikos specialybe. Nuo 1933 m. jis dalyvauja dailės parodose Lietuvoje ir užsienyje. 1935-6-7 — 1958 m. paro dose Lietuvoje ir užsienyje jo darbai apdovanojami aukso me daliais.

ros kūriniai panašiu būdu pa sieks Vakarų pasaulį ir bylos apie lietuvių rašytojo ir jo tau tos tikrąjį veidą.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas, Eina penkti metai.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

MAŽOSIOS LIETUVOS VEIKĖJAS

Vilius Endrikaitis iš jaunų dienų aktyvus jaunimo organi zatorius, šiemet atšventė 70 m. sukaktį, gimė 1890 m. ge gužės mėn. 5 d., Staniškų k., Šilutės ap. Mažosios Lietuvos Tarybos ir jos prezidiumo na rys, pasidarbavęs ypač Luebec ko lietuvių bendruomenėje, buvęs ir Vokietijos Krašto Ta rybos kontrolės komisijos na rys, dabar ir Mažosios Lietu vos tėvynės mylėtojų draugi jos pirmininkas. Ilgiausių me tų ir ištvermės veikloje dėl Lie tuvos.

DAILĖS PARODA VILNIUJE

Liepos 20 d. Viniiaus valsty biniam dailės muzėjuje atida ryta dailės paroda. Joje ekspo nuojami visuose žanruose dir bančių dailininkų — tapytojų, skulptorių, grafikų, monumen taliosios, taikomosios bei deko ratyvinės dailės atstovų dar bai. Iš skulptorių paminėtini: J. Mikėnas, J. Kėdainis, N. Gri galaitė, B. Vyšniauskas ir kt. Iš grafikų: V. Jurkūnas, L. Paškauskaitė, D. Tarabildienė, V. Banys, E. Jurėnas, L. La gauskas, L. Surgailis ir A. Ma kūnaitė. Iš žanrinių tapybos: B. Jacevičiūtė, A. Savickas, V. Gečas, L. Katinas, J. Vaičius, A. Grioiūnaitė ir kt. Kaip šo kiai, dainos, taip lygiai ir dai lės paroda pajungta sovietinei propagandai — atžymėti dvidešimtmečiui sovietinės oku pacijos Lietuvoje.

● Rumunijos vyriausybė yra ekonominuose sunkumuose. Tiksu pasipinigauti, ji siūlo amnestiją visiems, kurie laike 60 dienų atiduos auksą bei už senio valiutą valstybiniam bankui.

LENKIJOS JAUNIMAS NESIDOMI POLITIKA

Savaitraštis „Polityka“ ap kausinėjo 3.000 jaunuolių, 15 —24 metų amžiaus, ir rado, kad: tik 12% turi aiškią poli tinę pažiūrą; 21% apibūdino save, kaip griežtai neapibrėž tus demokratų; 28% pasisa kė, neturi nieko bendro su bet kokia „politine srove“, tačiau priskaitę save prie Lenkijos „realistinės poitikos“ atstovų; gi 39% pasisakė neturį iš viso jokios politinės pažiūros. O ate istinė propaganda turi dar ma žesnę pasisekimą, nei poitinė: 78% visų apklausiųjų jaunuo lių pasisakė esą katalikai, ir tik 4% pasisakė esą ateistai. Likusieji pareiškė, kad jie ne turi nuomonės, arba neturi su sidomėjimo šiuo klausimu.

VAIKŲ MITYBA VIL NIAUS VAIKŲ ĮSTAIGOSE LABAI BLOGA

„Tarybinės Mokyklos“ 6 nr. gyd. B. Juktonienė rašo apie vaikų mitybą vaikų darželiuose ir vaikų namuose. Viso bu vo ištirta 1.403 vaikai.

Tyrimai parodė, kad vaikų darželių ir vaikų namų maiti tas, baltymų atžvilgiu, nesie kia mitybos instituto irko mendojamų normų. Su vie no darželio išimtimi, vaikų dar želiuose maiste riebalų kiekis buvo mažesnis už rekomendu jamą. Taipgi vyresniojo mo kyklinio amžiaus vaikai, 11— 15 metų, riebalų gavo mažiau, nei rekomenduojama Mitybos instituto. Buvo nukrypimų nuo rekomenduojamų normų ir angliavandenių kiekio atžvil giu. Taipgi vaikai nepakanka mai gavo vitaminų B1 ir B2. Nepakankamai fosforo rasta vaikų darželių maiste, bei di džiausi nukrypimai pastebėti vaikų aprūpinime kalciumu. Nu statyta, kad vaikai nepakanka mai gauna pieno, varškės, dar žovių, žuvies, vaisių ir uogų. Ypač negerai, kad vaikai ne gaudavo pakankamai kiauši nių, kurie vaikams yra būtini savo baltymine medžiaga.

VINCO KRĖVĖS RAŠTŲ

I tomas jau išėjo iš spaudos. Iš leido Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Redagavo Vincas Ma ciūnas. Šis tomas turi 413 psl. Šalia eilės mažesnių dalykų, šiame tome telpa ir „Dainavos šalies senų žmonių pavadinimai“

PREMIJOS UŽ MOKSLO IR TECHNIKOS DARBUS

Valstybinių premijų mokslo ir technikos srityje komitetas prie Lietuvos MT-bos paskyrė 1960 m. Lietuvos valstybines premijas:

J. Mituzui, Kauno politech nikos institutui silikatų tech nologijos katedros docentui, chemijos mokslo kandidatui; M. Martinaičiui, Kauno poli technikos instituto direkto riaus pavaduotojui mokymo reikalams, technikos mokslo kandidatui; B. Vekteriui, Lie tuvos mokslo akademijos sta tybos ir architektūros institu to sektoriaus vadovui, techni kos mokslo kandidatui, už dar bus statybinių rišamųjų me džiagų srityje 1945 — 1960 m. — 25.000 rbl.

A. Vaisai, Viniiaus centrinio telegrafo vyriausiam inžinie riui, V. Krylovui, Kauno ry šių linijinio techninio mazgo inžinieriui; K. Lukšui, centri nio telegrafo vyresnam tech nikui; D. Terentievui, Klaipė dos ryšių kontoros inžinieriui; Z. Šimkui, centrinio telegrafo vyresniajam inžinieriui, už dar bą bendro naudojimo ir abonen tinio telegrafavimo telegrafo ryšių kompleksinį automatiza vimą Lietuvoje — 15.000 rbl.

I. Gasiūnui, Lietuvos moks lo akademijos zoologijos ir pa razitologijos instituto vyres niajam mokslo bendradarbiui, zoologijos mokslo kandidatui; J. Maniukui, instituto direkto riaus pavaduotojui moksliniam darbiui, zoologijos mokslo kar didatui; A. Kublickui, instituto vyresnejam moksliniam bendra darbiui; S. Ūselytei, instituto jaunesnei mokslinei bendradar biai; R. Jurevičiui, instituto jaunesniam moksliniam bend radarbiui, už veikalą „Kuršių marės“ — 15.000 rbl.

ČEKOSLOVAKIJOS VYSKUPŲ LIKIMAS

Čekoslovakijoje iš 16 katali kų vyskupų, 13 yra arba kalė jimuose arba naminiam arešte ir negali atlikti savo tiesiogi nių pareigų. Čekoslovakijos primato arkivyskupo Dr. Jozef Beran likimas iki šiol yra neži nomas; manoma, kad jis yra miręs. Prieš dešimt metų jis buvo areštuotas ir deportuo tas, ir iki šiol jokių žinių apie jį negauta.

A. JONYNAS

Paskutinė vakariene

13.

Ūkio kontoroje jis rado prasidėjusį pasitarimą. Ir ne bet kokį pasitarimą, dalyvaujant rajono vykdomojo komiteto pir mininkui ir partijos komiteto atstovams. Buvo svarstomas septynmetis ūkio vystymo planas. Pasitarimo dalyviai nuo širdžiai apsidžiaugė susilaukę tokio augšto ir reikalingo sve čio.

Jonui Bildžiui nebeliko nieko kito, kaip tik pasipiktinti, kad jam iš anksto nebuvo pranešta apie šio svarbaus pasitari mo sušaukimą. Bet vykdomojo komiteto pirmininkas paaiški no, kad užvakar skambinės į valdybą ir neradęs ten nieko, su kuo būtų buvę galima derinti šį klausimą. Bildžiui turėjo jis taisyti jam pasiūlytoje vietoje tarp ūkio direktoriaus ir parti jos komiteto atstovo.

Jonas Bildžiui greitai susivokė, kad pasitarimas nagrinė ja visus ūkio reikalus iš panagių. Jis net gerasirdiškai sau prisipažino, kad net ir pats nebuvo taip išgilinęs į šio ūkio ekonomiką, kaip šie žmonės iš rajono. Žinoma, tai nenuosta bu: juk Jonas Bildžiui savo žinioje turėjo ne tik šį vieną ūkį.

DIREKTORIUS VIRŠININKUI ANT KULNŲ...

Direktorius — jaunas, energingas agronomas — sten gėsi užsimoti plačiai. Gal net perdaug plačiai. Juk jis nega lėjo tikėtis vienas pasiglemžti visus valdybos materialinius resursus ir lėšas... Yra gi dar ir kiti ūkiai... Kapitalinės sta tybos, laukų darbų ir fermų mechanizacija, plačios apimties melioracijos darbai... O-ho-ho! Palauk, palauk, vaikelai... dar ir viršininkas Jonas Bildžiui neprarado kalbos dovanos. Dar ir jis, ačiū Dievui, turi šokią tokią valią...

Keisčiausia, kad ir rajono valdžia palaikė direktorių. Ūkis esąs labai apleistas, daugelį metų jam neskiriama jokių lėšų, nevykdomos jokios kapitalinės statybos ir net remontai, nesą kur laikyti pastaraisiais metais smarkiai išaugusios galvijų bandos, nesirūpinama didžiulių pelkėtų plotų nusausinimu. Taip, šis ūkis turįs didelę ateitį, puikiausias perspektyvas ir tuo reikią susirūpinti. Ūkis net galį tapti tikrai pavyzdiniu.

Ir vėl pavyzdiniu! Pasiuto jie, ar ką Visi panoro tap ti pavyzdiniais. O ką gi daryti jam, Jonai Bildžiui? Iš kur gauti lėšų visiems šiems pavyzdiniams?

A, ačiū Dievui, prisiminė ir apie vidinius rezervus. Čia jau kas kita. Čia ir Bildžiui galėtų padėti pajieškoti, jeigu turėtų laiko. Ne vienas gi tas ūkis... Vietose lengviau ištir ti vidinius rezervus...

Štai, štai... Jau vėl atsistojo tas jauniklis direktorius.

Jau vėl pradės fantazuoti. Ką? Jis kaltina valdybą nesirūpi nimu? Valdyba visai nesidominti perspektyviniais ūkio pla nais, netyrinėjanti galimybių, neteikianti jokios praktinės pa galbos?... Ką, valdyba tik atsimušinėjanti nuo ūkio reikala vimų visai negalvojanti apie ateitį? Ką, valdyba marinanti ūkių užklausimus ir projektus arba duodanti j juos išsisukinė jančius, paviršutiniškus atsakymus? Palauk, palauk, vaikel i... Mažai dar tu druskos tevalgei, kad ką nors suprastu mei valdybos reikaluose. Tu norėtumei, kad vadyba tik apie tave šokinėtų, viską tau sukramtytų, viską už tave padary tų... O už ką tu, parše, algą gauni? Kokiems velniams tu čia pastatytas?!

Ne, iš tikrųjų Jonas Bildžiui pirmą kartą girdi taip ne pagarbiai, taip kategoriškai atsliepiant apie jo vadovaujamą valdybą. Iš kur tas kategoriškumas? Kokios čia manieros — kategoriškai gali kalbėti tik augščiaiu stovinti institucija. Pa valdiniais daug labiau tinka kuklesnis pageidavimas ir pra šymo tonas. Nemokyk, parše, seno vilko elementariausios tarnybinės etikos.

Jonas Bildžiui visa širdimį pajuto, kad dabar, kaip tik dabar, atėjo laikas prabilti jam. Išipylęs iš grafino stikli nėn vandens, apmąšinęs deginantį troškulį gomuryje, jis atsistojo, pakreipė ant šono savo pilką, protingą galvą, pri merkė akis ir pradėjo labai ištolo.

KALBĖJO APIE DIDINGUS ŠIOS ŠALIES PLANUS,

apie jų politinę reikšmę, pakartojo beveik viską, ką prieš valdiuodamas į komandiruotę, buvo skaitęs laikraščiuose. Apskritai jis pasakė viską, kas tik jam buvo žinoma apie septynmetį.

— Plačion erdvėn išeina, — pakuždėjo partijos rajono komiteto instruktorius vykdomojo komiteto pirmininkui, — kad tik pajęgtų sugrįžti į žemę... Kad tik nepavirstu dirbti niu palydovu...!

Vykdomojo komiteto pirmininkas nusišypsojo.

Bet viršininkas žinojo savo kursą. Jis visai neketine negrįžti į žemę. Didelė įžanga, kuri būtų tikusi propa gandistui, kalbančiam skaitingai auditorijai, jam tarnavo visai kitiems tikslams. Žodžiai, ypač jeigu jų labai daug, turi magišką galią atvėsinti karštas galvas.

Pasisukiojęs plačiose erdvėse, Jonas Bildžiui į žemę grįžo staiga: krito kaip akmuo. Ne, krito kaip vanagas, už griudamas jauniklį oponentą visu neatreiamų argumentų srovio:

— Jūsų ūkis ne vienas. Matote, kokios statybos vyks ta šalyje ir respublikoje. Visą reikia gerai apgalvoti ir su derinti, paskui dar kartą apgalvoti ir suderinti.

Už savo klaidas ir apsileidimus nesą ko kaltinti valdy

bą. Patys vietiniai darbuotojai privalą surasti vietinius re zervus, o ne laukai kol iš Vilniaus atvykęs viršininkas pirštu parodys, koki turtai guli po jų pačių kojomis... Ūkių daug, o viršininkas — vienas... Reikia pirmiausia pas jį at vykti su savo konkrečiais pasiūlymais, o ne kelti triukšmą. Atseit: miegama, miegama, o kai jau šonai pradeda kirmyti, tada imamas jieškoti kaltininkų. Jieškoma, žinoma, ne kur nors kitur, o tik vadovybėje. Tai nesąžininga, negražu...

Ir vis dėlto, protingi viršininko žodžiai nieko nepadejo karštomis vietinėms galvoms. Po viršininko kalbos vėl pano ro pasisakyti kone visi pasitarimo dalyviai. Viršininkas buvo įtikinėjamas, kad dabar prasidėjusios veiklos, o ne kalbų die nos, kad nėsą reikalo ginčytis apie tai, kas kalčiausias dėl ūkio atsilikimo. Reikią bendromis jėgomis imtis priemonių, atsilikimui šalinti. Ūkiui nedelsiant turinti būti suteikta pa rama — praktinė parama, o ne vien tik bendri nurodymai ir pabarimai.

Pamažu, spaudžiamas prie sienos, neįsąsčius jokių pitarimo ir bijodamas, kad pasitarimas labai užsities, Jonas Bildžiui pradėjo nusileisti. Ne, jis nepripažino vietinių gal vų teisumo. Jis tik pažadėjo pergaltvoti, paskui paremti im ciatyvą, paskui iškelti klausimą ministerijoje. Vienas jis nieko negalįs. Tesprendžianti ministerijos kolegija. Valdy ba pateiksianti atitinkamus pasiūlymus ir visu savo autori tetu remianti šio pasitarimo nuomonę. Jis, valdybos virši ninkas, tik dar kartą pabrėžias, kad už ūkio atsilikimą visi š kai ir besąlygiškai esą atsakingi vietiniai darbuotojai. Kitaip jam neleidžianti sąžinė. Na, jeigu ir ne dabartiniai darbuoto jai, jeigu ir anksčiau dirbusieji, bet tik ne valdyba... Šie jo žodžiai turį būti atitinkamai užprotokoluoti.

Pasitarimas, užtrukęs keletą valandų, baigėsi, galim sakyti, taikiai. Jonas Bildžiui jautėsi apgykęs valdybos g. bė, o jaunasis direktorius trynė rankas, tikėdamas greitos pa ramos, ruošdamasis didelėms statyboms ir kitiems ūkio išvys tymo darbams. Garsiai ir be jokių gudravimų jis pakvietė visus svečius užėiti į neseniai atidarytą ūkio darbininkų val gyklą papietauti. Beje, buvo jau beveik septynios. Laikas labiau tiko vakarienei, negu pietums.

Išgirdęs šį pasiūlymą, Jonas Bildžiui pakeitė savo anks tyvesnį planą. Mat, ten, pasitarime, pykdamas ant jauniklio direktoriaus, jis buvo pasiryžęs tuoj po pasitarimo iš esmės pakratyti ūkio reikalus ir nušluostyti jaunikliui išsišokėliui nosį. Bet viršininko gerkė buvo tokia perdziūvusi, galva to kia sunki, o direktoriaus pasiūlymas pietauti — toks masi nantis, kad keršto plano teko atsisakyti.

Eidamas per kiemą, viršininkas pasuko prie mašinos, pažadino užsimiegojusį šoferį, paliepė ateiti į valgyklą.

Daugiau bus.

Išmiršta vyresni išėiviai.

Dvi nelauktos mirtys**MIRĖ ADVOKATAS VINCAS AUŠROTA IR
GYDYTOJAS JUOZAS TREČIOKAS**

Tai tikrai netikėtos ir nelauktos mirtys, nes abu mirusieji buvo vos dar ant 60-ties metų slenksčio. Abu šie žymūs lietuviai buvo Lietuvos valstybines tragedijos aukos, Abu išstumti iš tėvynės Lietuvos okupantų. Rusijos nacionalistų - imperalistų bei didžiųjų tautų pavergėjų.

DR. JUOZAS TREČIOKAS

mirė liepos 17 dieną Čikagoje ir ten palaidotas Šv. Kazimiero kapuose.

Dr. J. Trečiokas buvo gimęs 1898 m. balandžio 1 d. Svedasų val., Rokiškio ap. ūkininko šeimoje.

Baigęs gimnaziją Rygoje, mediciną studijavo Maskvos universitete. Tai buvo Pirmojo pasaulinio karo metu. Bet po jo sekusi bolševikinė rusų revoliucija neleido jam universitetą baigti. 1919 m. jis surgižo Lietuvon ir įstojo besikuriančios Lietuvos kariuomenės, kurioje būdamas, dalyvaavo kovose su besibrauniančiais į Lietuvą imperalistais. Tik 1923 metais jam pavyko pereiti prie valstybinių egzaminų, kuriuos išaiškęs, vėl grįžo į kariuomenę ir dirbo įvairių gydytojo darbą. 1927 m. buvo paskirtas dirbti Karo ligoninėje Kaune.

1929 m. buvo komandiruotas į Paryžių tobulintis urologijos ir veneros ligų srityse. Su grįžęs, buvo paskirtas Karo ligoninės odos ir veneros ligų skyriaus vedėju.

Dr. J. Trečiokas, būdamas visuomeniška ir humaniška asmenybe, prisidėjo prie Lietuvos Ligonų kasų organizavimo, kai kurie kiti gydytojai buvo priešingi šiai svarbiai darbo žmonėms institucijai, nors jis Mickevičiaus gatvėje turėjo savo namus ir puikiai sutvarkytą kabinėtą ir pats vertėsi privačia praktika. Vokiečių okupacijos metu jis Kauno ligoninę vesdamas sutvarkė odos ir veneros ligų gydymą.

Rūpindamasis socialine medicina, jis Kauno radijone skaitė savo specialybės paskaitas. Buvo Fraternitas Lituanica organizacijos narys, kuriam rūpėjo liaudies sveikata. Liaudies sūnus — liaudžiai ir tarnavo. Amerikon atvyko 1948 m. ir visą laiką dirbo savo specialybėje.

1927 m. Dr. J. Trečiokas vedė op. sol. Aliodiją Dičiūtę ir vienintelį sūnų Leopodą, kuris JAV baigė inžinerijos mokslus, paliko sukūrusį lietuvišką šeimą su Nijole Velžaite. Tėvams tai buvo džiaugsmas ir pagoda.

Skaudi yra perankstyva Dr. J. Trečioko mirtis, todėl ir nuoširdi užuojauta paliktai

ŽEMA KAINA**Laurentidėje,
prie Val-David,**

parduodami žemės sklypai; yra privati ežeras su pliažu; medžioklė, žuclė, ski, — veikia visus metus.

Mažas įmokėjimas.

Daugiau žinių suteiks

St. Morkūnas, tel. PO 8-0890.

**TEISININKAS
VINCAS AUŠROTA**

Nemažiau netikėta ir nemažiau nelaukta yra visuomenininko advokato Vinco Aušrotos mirtis, įvykusi liepos 27 dieną Stamforde, Coonecticut, Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Vincas Aušrota buvo gimęs 1899 metais Suvakijoje, rodos Vilkaviškyje.

Teisės mokslo studijavo Vytauto Didžiojo vardo universiteto Teisių fakultete Kaune, kur gavo teisininko diplomą.

Išgijęs advokato teises, gyveno Mariampolėje, kur vertėsi advokato praktika. Tačiau nesitenkino vien profesiniu darbu ir veikliai dalyvavo visuomeniniame gyvenime.

Vincas Aušrota visą laiką buvo veiklus Lietuvos Valstiečių - Liaudininkų sąjungos narys ir žymus veikėjas, ištikimas organizacijai ir tremtyje, kur gyvendamas Kaselyje, veikliai dalyvavo srovės suvažiavimuose bei Kasselio būrelyje. Tačiau srovinė jo veikla nebuvo pati sau tikslas, — V. Aušrota visa tai taikė visuomeninio gyvenimo reikalams.

V. Aušrota iš tremties į J. Amerikos Valstybes atvyko 1949 metais. Savo specialybės darbanį jungtis visai naujose sąlygose nebuvo įmanoma, ypač, kad V. Aušrota turėjo širdies ligą ir iš prigimties nebuvo tvirtai sveikatingas. Todėl pasirinko darbą ligoninėje, kad ir jam ji reikale patarnautų, — Stamforde, Conn., dirbo kelis paskutinius metus ir ten bedirbdamas mirė. Palaidotas rugpjūčio 1 d.

Visada gyvas, turįs individualią savo nuomonę, kurią visa da karštai gynė, jis ir Ameriko

Mosklo - Technikos naujienos**TITANAS — ATEITIES METALAS**

Sparčiais tempais dabar didėja greičiai, auga temperatūros ir kt. Staklių tobulinimas, ekonomiškesni variklių kūrimas, raketų, aviacijos technikos progresas kelia vis didesnius reikalavimus atskiroms mašinų dalims. Paimkime, pavyzdžiui, turbo reaktyvinių variklių. Pagrindinės jo detalės dirba įkaitusios iki raudonojo. Vadinasi, tokioms detalėms gaminti reikia labai stiprių metalų. Be to, dar reikia lengvesnių, rūgštims atsparių medžiagų.

Bene geriausiai daugelį šių reikalavimų patenkina titanas. Jis beveik dvigubai lengvesnis už plieną, žymiai stipresnis, atsparesnis augštos temperatūros. Be to, titanas normalioje temperatūroje nesioksiduoja, jo atsparumas rūgštims bei šarmams artimas platinai — titano netirpina net vadinamasis karališkasis vanduo.

Neseniai surastas būdas, leidžiantis antikoroziniam titanui dengti kitų metalų paviršius. Taip padengtos detalės gali ilgą laiką dirbti net verdančioje druskos rūgštyje. Lydiniai su titanu daug vertingesni. Pavyzdžiui, titano karbidų lydiniai su kobaltu savo kietumu vos neprilygsta deimantui. Pagamintais iš jų rėžtuvais gali ma 50 kartų greičiau rėžti geležį, negu instrumentinio plieno rėžtuvais.

Titanas neseniai pasirodė technikoje, nors jis yra žinomas jau daugiau kaip 150 metų. Net 120 metų jo negalima buvo gauti šviriame pavidale. Dėl to jis iki pastarųjų laikų buvo priskiriamas prie retųjų metalų, nors žemės plutoje tik tano yra milijonus kartų daugiau negu platinos, sidabro, tūkstančius kartų daugiau negu nikelio, dešimtis kartų daugiau negu vario, cinko ir kitų gerai žinomų metalų. Tik tai dėl sunkių gamybos sąlygų 1948 m. visame pasaulyje titano buvo gauta vos 10 t. Tuo tarpu 1956 m. jo pagaminta jau 40 tūkst. tonų, o šiais metais titano gavyba turi išaugti iki 350 tūkst. tonų.

**PLASTMASĖ IŠ RICINOS
ALIEJAUS**

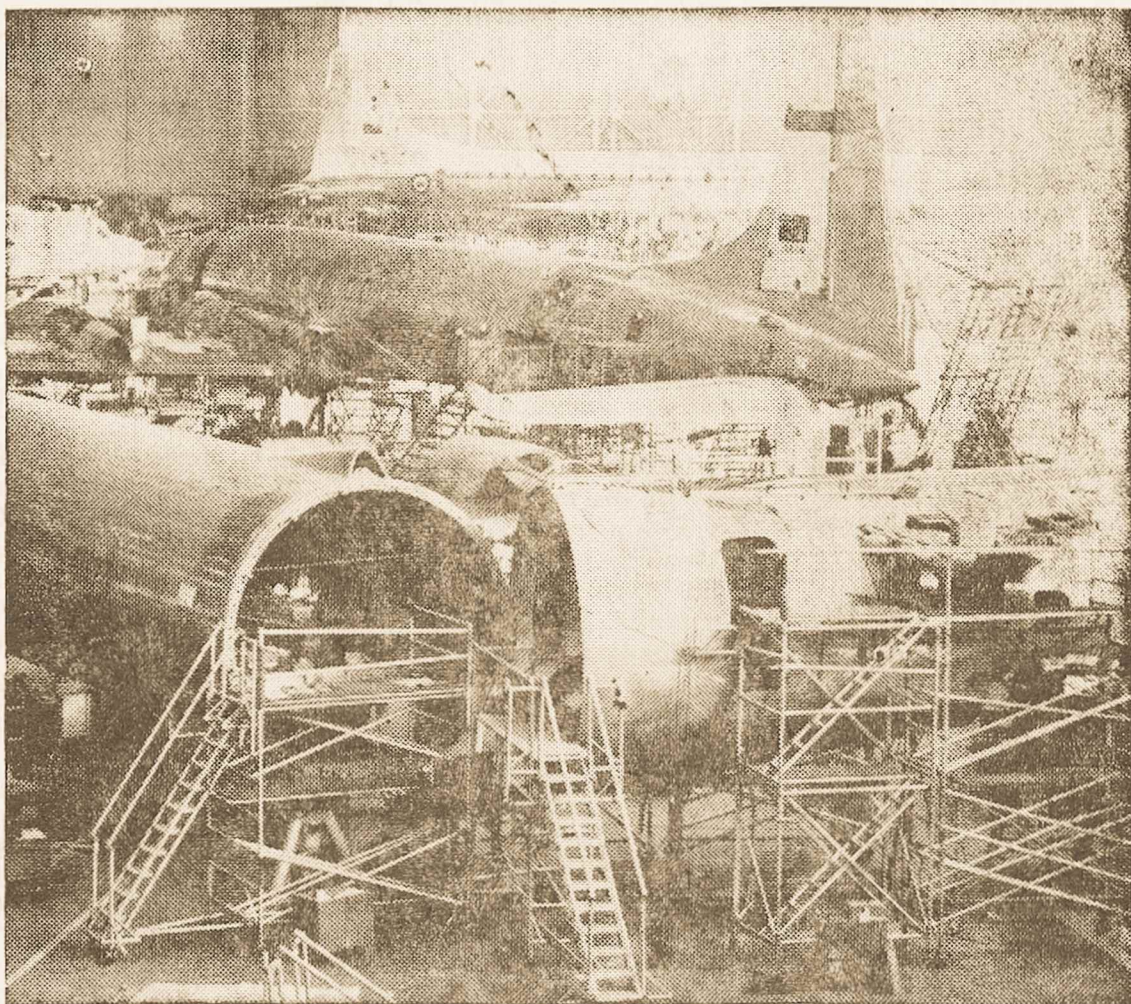
Labai vertinga žaliava poliuretanių plastmasių gamybai yra ricinos aliejus.

Ši akyta, į kempinę panaši, vadinamoji, putų plastmasė pasižymi lengvumu ir puikia šilumos izoliacija. Ji 10 kartų lengvesnė už medį, 2,5 cm storio plastmasės plokštė šilumos praleidžia tiek, kiek plytų sieną 52 cm storio, o betono — 100 cm. Dėl minėtųjų savybių amerikiečių mokslininkai pasiūlė šią poliuretanių putų plastmasę panaudoti elektroninei aparatūrai įpakuoti ir jai apsaugoti nuo mechaninių ir šiluminių poveikių raketose „Atlas“ ir „Tor“.

Priklausomai nuo gamybos būdo, iš ricinos aliejaus taip pat galima gauti elastingas putų plastmases. Jos plačiai naudojamos baldų, ypač auto mašinų ir automobilių sėdynėms, nes nesuplūška, yra ilgaamžės, o jų gamyba nesudėtinga. Šios putų plastmasės gali būti panaudotos ir lektuvų sparnų tuštumoms užpildyti, tuo su teikdamos joms papildomą atsparumą.

**30 MILIONŲ ŽODŽIŲ
PER MINUTĘ**

Geras radistas per minutę

Pirmoji supuokliška „uodega“ kaip komercinis priedas prie lektuvo - kroviko buvo pritaikyta prie Canadair Ltd. lektuvo Montrealy. Ši supuokliška

„uodega“ yra išrasta tos pačios bendrovės Canair paskui siunčiamų krovinių. (CS).

M. MAČIUKAS**VYRIŠKŲ IR
MOTERIŠKŲ RŪBŲ****SIUVĖJAS****AUGSTOS KOKYBĖS****RANKŲ DARBAS****ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS**

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

SAULT Ste. MARIE, Ont.**ŠAUNIOS KRIKŠTYNOS**

Vienas iš naujausių ir didžiausių įvykių mūsų kolonijoje buvo tautiečių K. Slyžių dukrelės Irenos - Klementinos krikštynos, kurios sutapo su laimingų tėvėlių naujų namų įkurtuvėmis. Ta dviguba proga pp. K. Slyžiai suruošė didelį balių, kuriame dalyvavo net kelios dešimtys svečių.

Tautietis Kazimieras Slyžys atvyko Kanadon iš Anglijos 1951 metais ir perskautęs „Nepriklausomoje Lietuvoje“ šių eilučių autoriaus korespondenciją, kad mūsų plieno fabrike „Algoma“ galima gauti dar daugiau, ilgiai nelaukęs atvyko į Sault Ste. Marie, Ont., kur tuojau ir gavo darbą tame fabrike.

1954-tais metais, kada mūsų mieste ir visoje Kanadoje siautė didesnis nedarbas, K. Slyžys įstojo Kanados kariuomenę ir buvo išsiųstas tarnybą Vakarų Vokietijon, kur 1956 metais susipažino ir vedė dabartinę gyvenimo draugę Klemenčiną, o 1959 metais garbingai užbaigęs karinę tarnybą, vėl grįžo į mūsų plieno fabriką, kuriame gavo svarų ir gerai apmokamą darbą pačiame naujajame ir moderniausiame skyriuje — „46“ Boom & Plate Mill“.

Tautietis K. Slyžys ne tik savo darbovietėje yra žinomas kaip darbuotojas, energingas ir

nedarantis lietuvių vardui sar matos žmogus, bet yra kartu ir sąmoningas lietuvis ir energingai darbuojasi ir mūsų dabartinėje apylinkės valdyboje. Krikštynų ir įkurtuvių balius, kuris savo valgių bei gėrimų gausumu ir puikumu nuostebino net ir visokių gėrybių išpaikintus svečius lygiai taip, kaip ir pačių šeimininkų malonius bei nuoširdus vaišingumą ir mokėjimas svečius priimti.

Jauniausios mūsų kolonijos tautietės ir didžiausios šio šaunos pobūvio kaltininkės krikštė tėvais buvo K. Slyženės brolis — p. Aleksas Jurkus su žmona iš Brantford, Ont.

Šia proga painkšime laiminius tėveliams ir naujų namų savininkams visokeriopos laimės, o ypatingai išauklėti savo jaunąją atžalą tikroje lietuviškoje dvasioje ir gera Kanados lietuvaite.

P. S. paskutinėje korespondencijoje apie mūsų miestą, liepos 13-tą dieną (Nr. 29) išbrovė klaidą: Rašant apie užsienio plieno fabriką konkurenciją su mūsų „Algoma Steel“ parašyta, kad Japonijos plieno fabrikai siūlo plieną (su pristatymu) net 25% pigiau už Kanados ir JAV plieno fabrikus. Gi turėjo būti parašyta 25 dol. pigiau už toną!

Korespondentas.

WELLAND, Ont.**LINKSMA LIETUVIŠKA GEGUŽINĖ**

Sekmadienį, rugpjūčio 14 d., gražiai Bieliūnų ūkyje, kiai vyks ant naujos platformos, grojant geram orkestrui. Niagaros pusę, rengiama šaunų gegužinė. Pradžia 12 val. dienos. Jaunimas turės sporto žaidimus, laimėtojams gražios dovanos. Veiks įvairūs buferai.

Port Arthur ir Fort William, Ont.**GEGUŽINĖ**

Liepos 24 d. mūsų apylinkėse turėjo gegužinę, p. Radzevičiaus ūkyje. Susirinko nemažas būrys lietuvių. Visi linksmai nuotaikoj vaišindamiesi pasiūkėjo, pasilinksmino, gražiai padainavo.

Savickas Antanas buvo sužeistas, ilgą laiką gydėsi, bet dabar pasveikęs išvyko į darbą. Geriausios kloties.

— P. Cibulio mirė sesuo.

Reišiam užuojautą. P. Cibulis atsiuntė ir pado vanao vieną knygą apylinkės knygynui.

Dar galima pasinaudoti 5% nuolaida nuo siuntinių per Angliją. Teirautis L. Radzevičienės siuntinių persiuntimo įstaigoj, 180 N. Cumberland St. Port Arthur, Ont.

Apyl. korespondentė.

**PREMIJA LIETUVIŠKA
JAM FILMUI**

Liepos 25 d. Čekoslovakijoje įvyko 12-sis tarptautinis kinofestivalis. Tarptautinės filmų federacijos, spaudos federacijos jūry komisija savo premiją paskyrė lietuviškam filmui „Gyvieji didvyriai“; ypač išskyrė antrąją novelę „Lėkštingalą“.

• Kompozitorius Bralys Dvarionas parašė koncertą fortepio nui ir orkestrui. Neseniai šis kūrinys buvo aptartas Kompozitorių sąjungoje. Pasisakė muzikologas J. Gaudrimas, kompozitoriai K. Kaveckas, J. Švedas, E. Balsys, S. Vainiūnas, J. Juzeliūnas ir kiti.

**LIETUVI, SKIRK VIENOS
DIENOS UŽDARBĮ ŠALPAI**

AUKOK BESIMOKANČIAM JAUNIMUI — VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsm.

Išd. E. Griganavičiūtė RA 7-4097.

Reikalų Vedėjas D. N. Batrukonis, CR 6-5075.

St. N. DE LUXE DRY CLEANERS

117—6th AVENUE, LACHINE

ME7-6727

Sav. P. RUTKAUSKAS

SIUNTINIAI**LIETUVON IR Į KITUS SOVIETŲ KRAŠTUS
per ANGLIJĄ ir ŠVEDIJĄ.**

Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis per Janiną ADOMONIENĘ.

Siunčiame įvairiausius vaistus, gydymo reikmenis, medžiagas, drabužius, odas, avalynę, siuvimo mašinas, akordeonus, dviračius, maistą ir tt.

Užsakymai iš kitur primami paštu.

Siuntiniai pilnai apdrausti.

Kreiptis: 1319 St. Germain, Vile St. Laurent, Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

LIETUVIAI MASKVOJE LAIMĖJO DVI PIRMAS VIETAS

SS-gos lengvosios atletikos pirmenybėse Maskvoje dalyvavo ir lietuviai. Jų pasirodymą reikia laikyti vidutinio lygio, nes mūsų užėmė tik dvi pirmas vietas: Algimantas Baltušnikas numetė toliausiai diską, atsiėmė 55,03 m. pasėkmę ir buv. pasaulio meistrė Birutė Zalagaitytė, nu mesdama toliausiai įtį — 54,88 m. Atrodo, kad tie du lietuviai atstovaus pavergėją Romos olimpinuose žaidimuose, nes pasirodo, kad ligšiolinis S. S-gos bėgimo (1500 m ir 2000 m) meistris Jonas Pipynė serga kojų raumenų uždegimo ligą. Reikia dar pridėti, kad to se varžybose D. Nepaitė atsiekė naują Lietuvos šuolyje į tolį rekordą, nušokdama 5,95 m.

Bendrai, šiose S. S-gos pirmenybėse gražiai pasirodė pavergtųjų tautų atstovai, ypač lietuviai, latviai ir estai, užimdami daug pirmų vietų. Pažymėtinas yra latvis Krasovskis, gyvenęs Maskvoje ir šoulyje su kartim atsiėkęs naują Europos rekordą — 4,65 m ir estas Pama, numetęs įtį 79,79 m.

PATYS SAVE DERGIA

Šiaip, Lietuvos sportinis gyvenimas pergyvena 20 m. „iš laisvinimo“ karštilgę. Sporto puslapių yra užpildyti tendencingais politiniais straipsniais, nieko bendro neturinčiais su sportiniu gyvenimu. Be šnei žimo nepriklausomybės laiko tarpio (pav. L. Puskunigio straipsnis „Galingas lengvaatlečių šuolis“) randame aprašymus ir nuotraukas iš M. Suslovo atvykimo Lietuvon, sveikinimą 20 m. proga iš Kiemliaus, iškilmingų sesijų aprašymus ir tt. ir tt. Skaudu žiūrėti į taip niekšingai teriojamą Lietuvos sportą, kuris šian dien tarnauja vien tik Lietuvos okupacijos propagandai; skaudu yra skaityti L. Puskunigio, J. Žilinsko, S. Damskio ir kt. šmeižiančius Lietuvos sportinį gyvenimą, straipsnius, kur tiek daug figuruoja skaitmenų! Tačiau, kada priinama prie tikrovės, neuži menama nė puse žodžio, kad Kauno kūno kult. rūmai tai palikimas plakamų „buržuazinių“ laikų, šalia jo stadionas, Vilniaus Spartako salė — tai vis gyvi liūdininkai gražiai klestėjusio Lietuvos sporto. Ir jeigu tas pats, buv. Lietuvos meistris L. Puskunigis, ima vadovautis vien tik pasekmėm, nurodymams, kad SS-ga „da vė“ visas sąlygas sportui — aiškiai jis meluoja. Nes ir S. S-gos rezultatai 1940 m. nebuvo daug geresni už Lietuvos, o šiandien, mūsų Tėvynei esant laisvai, jie tikriausiai dar būtų geresni. Negražu meluoti, L. Puskunigi! Ar už miršote, kad pirmus sporto žingsnius statėte N. Lietuvoje ir šiandien, turėdamas dar laisvos mūsų tėvynės sportinį pagrindą, užauginote pasaulio meistrę B. Zalagaitytę, per ilgus metus eidamas jos trenere pareigas?

Lietuvos sportinis gyvenimas pergyveno ilgą rusišką carinę okupaciją. Juk

RUSAI LIETUVIAMS NEDAVĖ NE TIK SPORTUOTI,

bet ir knygas lotynišką rašmenį leisti. Nežiūrint to, pirmą sportinę knygą tuometinėje vietoje Rusijos imperijoje buvo išleista kaip tik Lietuvoje — Vilniuje 1885 m. ir atspausdinti Zavadskio spaustuvių. Ir tuo pat, pokariniais metais, Lietuva teoretinėm žiniom — sportine literatūra, ne kiek neatstila nuo SS-gos. Neabejotina, kad L. Puskunigis dar ir šian dien slapta pavarto K. Dineikos, Garbačiausko, Dariaus ir kt. mūsų sportinės literatūros pionierių leidinius. Iš kitos pusės, nėra ko stebėtis. Ši mauro darba puskunigiams, žilins kams, damskiams ir kt. atlikti verčia įvairūs gudanovičiai, ar ba šimantai ir vietiniai, kurie dar N. Lietuvos laikais slaptaip penktai komunistų kolonai. Tas paaiškėjo iš V. Munderio straipsnio „Brangiausias atminimas“, kur jis rašo apie Vietriną, Šimaną ir kartu F. Vietrino mirtį, bėgant iš priverčiamų darbų stovyklos. (F. Vietrinas buvo žinomo bėgiko Alfonso Vietrino brolis. Nu teistas buvo už partizaninę veiklą, ypač Jonavos miškuose, kur buvo susimėję „Kovos“ komunistų partizanų būrys — K. B.). Nėra tad ko stebėtis, kad šimanas su Vietrinu, pirmosios okupacijos metu, pirmi ir buvo pakviesti į Maskvą, pasirodyti Maskvos Lenino stadione 1940 m. liepos mėn.

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

— Lietuvos futbolo meistras tas vardą laimėjo šiaulių El

Pasaulinis rekordas vyrų 100 metrų bėgime buvo pasiektas jauno kanadiečio Harry Jero me, 19 metų, rungtyniaujant Kanados olimpiadojo tako ir lau ko bėgimuose. Jo laikas — 10 sekundžių — 100 metrų bėgime laidavo jam vietą Kanados Olimpiados komandoje. (CPI).

nias, įveikdamas Vilniaus Raudonąją žvaigždę 2:1 pasekme. Lietuvos pirmenybėse šios dvi komandos surinko vienodą taškų skaičių, tad ir papildomose rungtynėse įvyko neutralioje aikštėje Panevėžyje. Paskutinis įvykis laimėtas tik po pra

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Solicitors,
Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Office WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga
Victor D. ALKSNIS
Advokatas — Notaras
62 Richmond St. West
(Kamp. Bay ir Richmond)
Room 901,
Toronto, Ont.
Telefonas EM 2-2585

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
1008 North Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

Taupyk ir skolinkis kredito kooperat

„P A R A M A“

Paskola 1 asm. iki \$ 3.000.—

Paskolos, indėliai ir gyvybė apdraus

Darbo valandos:

Pirmad. ir penktad. nuo 10—12 v. ryto ir 5½—9 v. vak.
Antradieniais nuo 10—12 v. ryt. ir 7—9 val. vakaro.
Triediadieniais nuo 10—12 val. ryto. Vak. uždaroma.

Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W.
Toronto, Ont.
Tel. LE 2-8723.

Nova Scotia provincijos gėlė „Trailing Arbutus“ (vijoklinė žemuogė) 1901 metais buvo pripažinta kaip provincijos simbolis, kanadiškai dar vadinama Mayflower. Nuo kovo m. ji žydi ligi gegužės m. ir pasižymi savo turtingu gana aštriu kvapu. Žiedai yra labai mieliai lankomi anksti pradėjusių skradyti bičių. Daugumoj auga plačiais plotais ir padengia visą žemę. Puikūs kvėpian tie žiedai visada buvo mėgiami provincijos žmonių. Dar prieš Konfederaciją kanadiškų provincijų, pinigai spausdinti Nova Scotia, pašto ženklai, vėliau vos ir biuletiniai senos Nova Scotia milicijos naudojo šiuos ruožavus žiedus. Paskutinėje ka

tesimo, nes normaliu laiku rungtynės baigėsi 1:1.

— Sov. Sąjungos augšto šios lygos pirmenybėse Vilnius pralaimėjo Azerbaidžanui 0:2, o antroje klasėje, Kauno Banga atidavė du taškus pirmaujančiam Tbilisio Loko motyvui, pralaimėdama jam Kaune 0:1.

Nusipelnusių trenerių vardai suteikti šiems asmenims: V. Dzindziliauskui, K. Paršaičiui, L. Puskunigui, B. Vitartaitei — Balaišienei. Visi jie yra buvę žymūs N. Lietuvos sportininkai. Tuo tarpu rusiškoji propaganda, įvairiomis priemonėmis smerkia ir peikia laisvąjį Lietuvos sportą. Kur logika?

— Kretingos kavinėje du sportininkai sulaukė girtą, nie kur nedirbantį ir be pastovaus antrašo tūlą Valančių, kuris peiliu kėsinosi nužudyti kavinės vedėją K. Sijūną ir A. Kveselį. Yra KKE absolveriai.

— Brno krepšininkės žaidė Lietuvos. Jos įveikė Vilniaus Švietimą 48:21, po atkaklios kovos pralaimėjo Kauno KPI komandai 57:49 ir vėl nugalėjo jauną Mariampolės komandą 65:53. Brno Slavija yra Čekoslovakijos vicemeistrė.

— Jonas Pipynė visai nebe gali bėgti. Jis serga šlaunų nervų uždegimu. Anksčiau jį kiek palaikė įvairūs ir raumenis švirkščiami vaistai, tačiau dabar ir tas nepadaeda. Susižeidęs yra taip pat A. Vaušas ir J. Mozūra, tačiau tikimasi, kad iki Lietuvos pirmenybių jie pasveiks, nes pirmasis Maskvoje šokdamas į toį patempė kojos raumenį, o J. Mozūra, kilnodamas štangą, susižeidė nugarą.

— Kinijos futbolininkai atvyko į Lietuvą.

LIETUVIAI KURIA LIETUVIŠKĄ SEIMĄ

Savo laimei ir tautos gerovei. Kas neranda lietuviškos savo aplinkumoje, tesikreipia adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarna vimas nemokamas, nes reikalas tautinis.

CHARWAT IR LIETUVA...

Atkelta iš 3-čio psl.

yra Lietuvos TSR lokalinio Vorošilovo atstovu...

Bet prie reikalo. Lenkijos respublikos pasiuntinys min. Charvat nei „ryškiškas“, nei tuo labiau „kaunietiškas“ laikas, nerodė mano atžvilgiu (panašiai kaip ir mano pirmta kūnui, korespondentui ATE Pabatijo kraštams p. J. Radzinskiui) didelio nuosirdumo. Tikrai ne. Tačiau nesutinku su tuo p. Mitkiewicz fragmentu, kur autorius nemažu humoru, rašo apie iškilmingus pietus su ruošius 1938 m. gegužės 3 d. min. Charvato Kauno Metro polyje. Autorius į respublikos pasiuntinio lūpas įveda tostą:

~~~~~
rališkoj kelionėj po Nova Scotia stalai buvo dekoruoti žemuo gės žiedais, kaip provincijos simbolis. (CS).

„AUSSCHUSS FUER HEIMATLOSE AUSLAENDER“

(Badeno - Wuerttembergo kr.) liepos 6 d. Stuttgarte buvo sušaukęs posėdį, kuriame dalyvavo Badeno - Wuerttembergo Pabėgėlių min-jos atst. Steinmeyer, JT Aukšt. komisaro pabėgėlių reikalams atstovs dr. Schirilla, Kr. draud. įstaigos atst. van Eimerer ir kitų organizacijų atstovai.

Iš lietuvių dalyvavo VLIKOT p-kas J. Glemža, PLB Vokietijos kr. valdybos p-kas L. Prosinskis ir reik. vedėjas J. Bataitis. Plačiai buvo pasitarta ypač rentų svetimsalams reikalais. Buvo priminta, kad naujas rentų įstatymas nuskriaudžia ir kai kurias pabaltiečių kategorijas, kai nepriskaitomi visi tėvynėje ištarnauti laikai. Numatyta daryti naujų žygių taisyklėmis. E.

1.200 LIETUVIŲ I KAZACHSTANĄ IŠVEŽE

Liepos 20 d. iš Vilniaus į Kazachstaną išvyko 700 mechanizatorių ir 500 darbo rezervų mokyklų auklėtinių. Jie savo noriškai vyksta padėti kurti naują gyvenimą kazachstaniečiams.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaką. Knyga be to, suteikia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padaires ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

Bronys Raila. TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ 5.00
Vladas Šlaitas. ANT SAULĖGRAŽOS VAMZDŽIO

(premijuota) ..... \$ 0.50

Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75

A. Kutkus. ARTISTO ATSIMINIMAI 2.00

H. Senkevičius. KRYŽIUOČIAI, romanas I ir II

tomai po 3.50 ..... 7.00

Fr. Mouriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75

Levinskas - Banišauskas, ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI 3.00

J. M. Valter. SIDABRAS PRIE SANDAVAKO, Sibiro romanas 1.00

1960 METŲ KALENDORIUS, 60 pusl. 1.00

Lietuviškasis LIBERALIZMAS, 12 autorių 3.00

Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMELAPIS 3.50

Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.

M. Čapkauskas. AUKSO MINTYS, aforizmai 6.00

Žurnalas LIETUVA 0.50

M. Katiliškis. MISKAS ATEINA RUDUO Romanas \$ 5.00

A. Baronas. MĖNESIENA, rom. 2.50

P. Babickas. DRAMBLIO KOJOS. 2.00

S. Miglinas. PAVERGTŲ LIETUVA 1.50

S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE. 1.50

„STUDENTŲ VARPAS“ 0.50

J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, POSAKIAI 3.50

„VARPAS“ (dvigubas) 2.00

Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS ..... \$ 4.00

J. Simonaitytė. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ. 2.50

E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE 0.50

Karolė Požeraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ. 1.00

Paulius Jatulis. PO TUKSTANČIAIS KAUKIŲ 1.00

V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS SEIMOJE 1.50

B. Pukelevičiūtė. METUGES. 1.00

Merimee. KOLOMBA, romanas. 2.50

V. Žemkalnis. KUDIRKOS SAJODIS 0.75

B. Stundžia. BURIJAVIMAS IR JORININKYSTĖ. 2.00

K. Požeraitė. NUSIDĖJĖLE, romanas ..... \$ 2,—

J. Gruodis. VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS ..... \$ 1.50

Dr. K. Grinius. ATSIMINIMAI ir MINTYS ..... \$ 1.50

P. Orintaitė. MARTI IŠ MIESTO ..... \$ 0.75

V. Tamulaitis. SUGRĮŽIMAS ..... \$ 1.10

Vytėnis. RAUDONŲ ŽVAIGŽDĖ, žudynės ..... \$ 0.75

Prof. Roemeris. LIETUVOS SOVIETIZACIJA ..... \$ 0.25

Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING Co.

849 College St., Toronto, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098

Įvairūs siuntiniai

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir USSR.

Prašome reikalauti mūsų naujai atspausdinto vaistų katalogą Nr. 2.

Taip pat siunčiame iš Europos valstybių AKORDEONUS, SIUVAMAS MAŠINAS, INVALIDAMS KĖDES, LAIKRODŽIUS, MAISTĄ ir kitką.

Iš Kanados:

Siunčiame paprastu ir Jūsų sudarytus ir apdraus tus įvairius siuntinius.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Gyveną ne Toronte, prašome savo sudarytus iki 17 svarų gryno svorio siuntinius, bei užsakymus reikmenims iš Europos valstybių, siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.

Mūsų patarnavimas greitas ir sąžiningas.

SKYRIAI:

105 Cannon St. E., Hamilton, Ont. T. A 3-6686
ponia V. Juraitis.

94 Douglas St., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-5315
ponia M. Venskevičienė.

Darbo valandos: pirmadieniais-penktadieniais nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak. Šeštadieniais—nuo 9 v. ryto iki 5 val. v.

SAVININKAI S. IR A. KALŪZA

HAMILTON

LN NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

įvyko liepos 31 d. Lietuvių Na muose. Nors buvo ilgasis sa vaitgalis ir diena labai graži, vis dėlto jame dalyvavo 68 na riai, atstovavę 318 akcijų iš 787 parduotų. Kad susirinki mas būtų teisėtas, reikėjo 197 akcijų atstovavimo (4 par duotų akcijų).

Susirinkimą atidarė St. Bak šys. Padėkojęs nariams už da lyvavimą, pravedė susirinkimo p-ko ir sekretoriaus rinkimus. Jo p-ku buvo išrinktas Viskon tas Aloyzas iš Smithville, Ont. ir sekretoriumi Alb. Jankūnas.

Nariai, v-bos p-ko St. Bak šio pranešimą ir išd. Pr. Saka lo finansinę apžvalgą, o taip pat ir ateinančius metams L. N. pajamų - išaidų sąmatą, be didesnių diskusijų patvirtino.

Daug narių pasisakymų susi laukė naujos nuosavybės pir kimo svarstymas. Galutinėje išvadoje nariai vienbalsiai pri ėmė šią M. Ramanausko iš Oak ville rezoliuciją: „Pasiūkti šiuo metu prie dabartinės nuosavy bės verčia aplinkybės. Turint mintyje ateitį, pavesti v-bai tinkamą Liet. Namų kūrimo idėją visuomenėje laikyti gy vą, atremiant tai į turimų pro jektų vykdymą, nevengiant pri imti siūlymų šioms namams parduoti, o taip pat ir naujoms nuosavybėms įsigyti“.

Kontr. K-jos pranešimą da rė P. Savickas. Akte konsta tuota labai sąžiningas ir tau pus LN administravimas.

Perėjus prie v-bos org. rin kimų, pradžioje balsavimų na riai pasisakė už 15 narių v-ba ateinančioms metams ir atme tė siūlymą sumažinti iki 9 na rių. Pirmiausia slaptu balsavi mu buvo renkamas v-bos p- kas. Kandidatais sutiko įeiti St. Bakšys ir Alf. Patamsis. Balsus suskaičiavus paaiškėjo, kad S. Bakšys gavo 207 bals., o A. Patamsis 80. Tuo būdu v-bos p-ku penktiesiems LN metams perrinktas St. Bakšys, ėjęs šias pareigas visa laiką, nuo šio darbo pradžios.

I naująją LN v-bą irgi slap tu basavimu išrinkti šie na riai: Kazys Mikšys 168 bals., Alf. Pilipavičius 165 b., Ged. Skaistys 160b., Pr. Sakalas 156 b., Alf. Patamsis 146 b., P. Sa vickas 144 b., G. Palmer 129 b., Z. Gasiūnas 129 b., J. Mike lėnas 126 b., Ant. Kaušpėdas 113 b., J. Šarapnickas iš St. Catharines 87 b., Ig. Šajauka iš St. Catharines 83 b., M. Ui kienė 82 b. ir Ad. Dalangaus kas 67 b.

Iš buvusios v-bos narių į nau jąją įėjo 6 ir 8 išrinkti naujai. Kontrolės K-ja buvo renka ma viešu balsavimu. Į ją įėjo J. Bulionis, Pr. Enskaitis ir Pr. Jakučinskas.

Skirstydami LN pelną, na riai už praėjusius metus pasky

rė 5% dividendų, atseit už 100 dol. akciją, išbuvusią pilnus LN metus, nariai priskyrė 5 dol. palūkanų.

Susirinkimas vienbalsiai pri ėmė HLN Kultūros Fondo įs tatus, papildydamas tik, kad vi si pinigai ir turtas, turėti iki šiol veikusio LN Fondo, atiten ka LN Kultūros Fondui.

Klausimuose ir sumanynau se keli nariai teiravosi, kodėl buvo išnuomotas kinas, dėl ko pasitraukė J. G. Skaistys. St. Bakšys išsamiai ir motyvuo tai paaiškino. Susirinkimas iš keltų klausimų nesvarstė.

Susirinkimą uždarė pirminin kavęs Alf. Viskontas, pasidžiau gęs dideliais atliktais darbais ir palinkėjo ateityje dar gražes nio pasisekimo.

Sk. Str.

PETICIJA KANADOS VYRIAUSYBEI

Vietos anglų dienraščio š. m. liepos 40 dienos pranešimu, Hamiltono McMaster Univer siteto 70 profesorių ir kitokių pareigūnų (iš 160 bendro skai čiaus), pasirašė aštuonių punktų peticiją Kanados vy riausybei, kurią asmeniškai įtei kė Užsienių reikalų ministe riui prof. dr. French ir tuo rei kalu kalbėjosi apie 45 min.

Peticijoje daugiausia kalba ma apie atominių bombų ban dymus ir jų ginklų uždraudi mą.

Iš tų aštuonių punktų mums bus įdomesni tik trys, kur tarp kitko kalbama: 4. Kanada turi raginti visišką sustabdymą ato minių ginklų bandymą visuose kraštuose. Kanada neturėtų pa geidauti atom. ginklų, bet ko kiai kontrolės sistemai esant ir turi būti opozicijoj apginkluo ti NATO tokiais ginklais. 5. Kanada turi siekti, kad NATO priimtų Centr. Europos neut ralizavimo politiką ir turi rem ti tokius žingsnius šia krypti mi. 6. Kanada turi pripažinti komunistinę Kiniją ir raginti jos priėmimą į JT Organizaci ją.

Ten pat rašoma, kad tai nė ra Fakulteto ir viso Universi teto nuomonė, bet tik privatus pasirašiusių asmenų reikalas.

Kažin, ar nereikėtų reaguoti į šį reikalą Hamiltono tauti nių grupių vadovybėms, bent to pat dienraščio skiltyse?

Z. P.

GRAŽUS ŠASKRYDIS...

Atkelta iš 2-ro psl.

gieda lietuviškas dainas. Pp. Baltrušaičiai į Calgary atkelti augštomis pareigoms iš JAV Dome Petroleum Co.

Sopr. Rimkūnaitė - Šmidtienė, J. Barono palydima pianu, padainuoja kelias lietuviškas dainas. Ji dainuoja pakaitomis su Edmontono šokėjų grupe, kurią sudaro F. Augytė, O. Šmidtienė, D. Dovydenaitė, E. Sadauskaitė, J. Dovydenas, R. Sadauskas, K. Sadauskas, A. Sadauskas ir akordeonistas J. Balsys. Gražus tai jaunimo bū rys. Šokiai kito daftomis, ir dainos šokiais. Visos šokėjos už tai papuoštos korsažais, o p. Šmidtienėi S. Babušytė įtei kė buketą rožių. Vakaras pa lieka neužmirštama įspūdi.

Liepos 9 d., sekmadienį, šv. Kryžiaus koplyčioje vyksta pa mados, kurias laiko kun. J. Gri gaitis. Į pamaldas Kr. V-bos pirm. p. Kęsgaila atlydi Apyl.

WINNIPEG, Man.

BUS DIDELĖ GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 21 d., sekmadie nį, KLB-nės Winnipeg Apyl. Valdyba pas P. ir J. Liaukevi čius ruošia gegužinę. Kas nori bendrai vykti tuojau po pa maldų 12 val. renkasi prie pp. Demereckų krautuvės, iš kur organizuotai išvyksime. Kada gi vieta visiems gerai žinoma, smulkesnių informacijų nerei kia.

Valdyba.

SVEČIAS IŠ MONTREALIO

Liepos 29 d. Winnipege bu vo sustojęs inž. Julius Anio lauskas, iš Montrealio, kuris buvo komandiruotas vienc Montrealio fabriko priimti kom panijos atliktus darbus. Čia jis buvo sustojęs Winnipeg di džiausiam viešbutyje „Alex ander“. Jis atsilankė pas pp. Demereckus, kur maloniai bu vo praleistas laikas ir pakalbė ta įvairiais lietuviškais reika lais. Malonu, kad lietuviai gra žiai reprezentuoja savo tautą. Iš pasikalbėjimo inžinierius atrodė labai draugiškas ir ma lonaus būdo. Geriausios sek mės jo darbuose.

pirm. A. Nevada su ponia. Iš širdies skamba „Pulkim ant ke lių“, o kunigo pamokas ku pinas patriotizmo ir meilės Te vynei.—todėl ir užbaigai Tau tos Himnas nepaprastai iškil mingas.

Antrą valandą Crosfielde jau pilna mašinų ir tautiečiai grupėmis šnekučiuojasi. Tre čią valandą prasideda iškilmin gi pietūs, kurie pasižymi ne paprastu turtingumu ir skonin gumu. Pietų metu pirm. A. Ne vada padaro staigmeną — at veda 79 metų senelę p. Kaz lauskienę, iš Vankuverio, kuri sako: „Buvau pirmame sąskry dy Brooks, tai ir šin turėjau atvykti“. Visi ją sveikina, o p. Andersonienė įteikia gimtadi nio ragaiši.

KLB Kr. V-bos pirm. St. Kęsgailai metas išvykti. Jis at sisveikina jautriais žodžiais, ku rie sąskrydžio dalyviams iš šaukia ašaras. Visų apylinkių pirmininkai dėkoja p. Kęsgai lai ir KLB Krašto Valdybai už įvertinimą jų darbo, jų pa tangų, nes tai įrodo jo atsilan kymas. Moterys užtraukia atsi sveikinimo giesmę — „Sudiev, mylimas sveteli“ ir visi pirmi ninką palydi ik mašinos. Pir mininko atsilankymas čia pa liko didžiausį įspūdį, kuris Ka nados vakarų lietuvių skatins į dar didesnę veiklumą.

Sąskrydis po to tęsiasi iki vėlyvos nakties. Jis jau vyko laisva forma: dainų, pašneke sių, pažinčių ir, drauge su tuo, rimtų planavimų ir ateities nu matymų. Sąskrydis čia užbaig tas po augštam plėvesuojančia Trispalve. Sąskrydis neabejoti nai pasitarnaus mūsų vieny

MAZOS ŽINIOS

Rugpjūčio 2 d. KLB-nės Winnipeg v-bos išd. J. Deme reckas su savo dukrelėmis Da nute ir Verute automobilu iš vyko porai savaitių į Bens., Albertą, kur mano aplankyti šilto vandens versmės.

Jonas Bezis, kuris neseniai lankėsi Lenkijoje, grįžęs išvy ko miškų darbų. Dabartiniu me tu jis dirba Dryden Palp and Paper Co. 64 Camp., Dryden., Ont.

Iš miškų buvo parvykęs Va cys Urnėžius, kuris neseniai pirkosi naują mašiną. Pralai dęs porą dienų, išvyko atgal. Drauge buvo atvykęs ir Sa baliuskas Juozas, kuris yra pirkęs namus Toronte

PASIREIŠKIA NEDARBAS

Šiuo metu Winnipege nedar bas. Sątybos darbai beveik visai sustoję. Kurie pereitais metais ištisą vasarą turėjo dar bą, šiemet dar visai nepradėjo. Nors ir gauna pašalpą iš dar bo įstaigos, bet kiekvienas mie lai norėtų dirbti.

K. Str.

bei, lietuvių bei ir lietuvių tau tos vardui augščiau iškilti.

Kalgaričiams, priešakyje su veikliu KLB Apylinkės v-bos pirm. p. Nevada, priklaus pagarba ir padėka už taip įspūdingai suruoštą Antrąjį Kanados vakarų lietuvių są skrydį.

Koresp.

RESPUBLIKONŲ DĖME SYS PAVERGTIESIEMS

Rėspublikonų konvencijos metu, liepos 27 d. Conrad Hil ton hotelyje buvo surengtas „Foreign Affairs Forum“ susi rinkimas, kuriame daugiausia kalbėta komunistų užgrobtųjų tautų reikalu. Čia iškelta res publikonų partijos tvirta pozi cija šių tautų išlaisvinimo be siekiant. Grežtai antikomunis tines kalbas pasakė žymus JAV politikai: partijos komiteto pirm. Thrumston Morton, kongr. Walter Judd. Šiame su sirinkime dalyvavo keliasde šimt lietuvių.

LIETUVIAI, KURKITE TIKTAI LIETUVISKAS ŠEIMAS!

Daugelis lietuvių, sukūrę mišrios šeimas, dažnai su kitos tautos nariais nesugyvena ir turi skirtis. Taip apgiauna mas žmonių gyvenimas.

Dvi Lenkijon patekusios lie tuvaitės, 20 ir 24 metų, turin čios geras, praktiškas specialy bes, kurios labai tinka Kana dos sąlygoms, norėtų ištektėti už Kanados lietuvių. Apie jas galima duoti daugiau žinių, gauti jų adresus. Paslaptis, pa dorumas ir rimtis garantuoja ma. Vyrai rašykite adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., La Salle, Montreal 32, Canada.

Lesia Zubrack (centre), Rafael Nunez (kairė) ir Pun cho Quijano, abu iš Mexico City, — jie trys šeštadieniais per CBC radio duoda pietietiškos muzikos ir dainų.

PAJIESKOJIMAI

— Račiui Jurgiui „Nepri klausomos Lietuvos“ redakci joje yra laiškas iš Lietuvos, la bai svarbus. Laikraštis sugrįžo nepasiekęs adresato, taip pat ir jam siųsti laišakai. J. Račys prašomas atsilipti N. L. redak cijai, arba ji žinantieji maloni ai prašomi atsiųsti jo adre są.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Bronys Raila, TAMSIAU SIA PRIEŠ AUŠRĄ, straips niai lietuvių politikos, visuome nės, idėjų klausimais. R. Žu kaitės vrselis, 448 psl., kaina 5 do. Išleido srovės leidykla Čikagoje 1960 m., spausta V. Vijeikio spaustuveje. Sukrauta pas J. Karvelį, 3322 S. Hals ted St. Čikago 8, Ill.

Šioje gyvu, dramatišku, po lemišku stiliumi parašytoje kny goje vienas iš populiariausių da bartinių lietuvių žurnalistų Bronys Raila plačiai nagrinėja įvairius tėvynės ir užsienio lie tuvių klausimus, kuriais buvo ir tebėra sielojamasi per pas kutinius 15 metų. Keturi pa grindiniai knygos skyriai pa vadinti: 1. Atėjo laikai, 2. Re zistencija šiaapus anapus, 3. Rungtynės dėl raidės V ir 4. „Negrų kova patamsyje“. Yra ir satyrinių eilėraščių įvairio mis temomis. Taipgi keliolika iliustracijų. Šiuo veikalu auto rius ieško atsakymų į skau džiuosius ir gyvuosius lietu vių tautos priešbolševikinės rez istencijos ir Lietuvos likimo klausimus. Įdomu ir naudinga susipažinti kiekvienam lietu viui šviesuoliui patriotui. Vei kalas gaunamas pas J. Karvelį, visus liet. knygų platintojus ir „Neprikl. Lietuvos“ redakci joje: 7722 George St., LaSalle, P. Q.

PADEKOS

Nuoširdžiai dekojame mūsų artimiesiems ir giminėms, su ruošusiems mums priešvestu vynes staigmenas ir už gražias ta progą įteiktas dovanas.

Gerbiame Aušros Vartų Parapijos Klebonui Tėvui J. Borevičiui, S. J. sujungus mus moterystės ryšiais priklauso didelę padėką.

Valstybės Operos solistei Ponai Kardelenei savo gražio mis giesmėmis suteikus tai mū sų šventei daug iškilmingumo, reiškiamo didelį dėkingumą.

Visiems bičiuliams ir mie liams giminaičiams, sveikinu siems mūsų vedybų progą žo džiu ir raštu bei įteikusiems brangias dovanas, kas mums pasiliks neužmirštamai atmin čiai, įžengus į naują gyvenimą.

Rūta ir Juozas Lukoševičiai.

Vasarotojams

MONTREALYJE -- KANADOJE

Puiki vieta praleisti atostogas. Apartamentai ir pavieniai kam bariai su visais patogumais. Jūros maudynė prie pat namų. Prieinamos kainos. Maistą ga lima gamintis patiems — tam yra graži bendra virtuvė.

Restoranas irgi čia pat.

Čia susipažinsite su daugeliu lietuvių, kurie jau per daugelį metų čia suvažiuoja linksmai praleisti atostogų.

Užsisakykite apartamentus ar kambarius pas:

Violeta Raktis
125 Atlantic Avenue
Atlantic City, N. J.
Telefonas 5-2338.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. VI 5-7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

D. E. BELANGER & SONS

18 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259—3 Ave., Ville LaSalle DO 6-9343

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVEJE

BALTIC

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabinai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 22 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje. Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle.
Montreal, P. Q., Tel.: DO 6-3884.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941 7679 George St., Ville Lasale.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

SIUNTINIAI NAMIŠKIAM

Lietuvių Prekybos B-vė., Anglija.

Montrealy: Aug. Mylė. Tel. UN 1-8675

991 St. Elizabeth St., Montreal 18. P. Q.

SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

VISŲ ROSIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-te Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36 Que. Tel. RAymon. 7 3120

LAUPLYK IR SKOLINKIS BANKELYJE „TALKA“

Išd. lamos paskolos iki \$ 3,000. Morgičių paskolos iš 7% iki 1% turto vertės. Indėliai, paskolos ir nario gyvybė apdrausta.

Darbo dienos: pirmadieniais, trečadieniais, ketvirtadieniais 9—12 val. ryto; antradieniais ir penktadieniais 9—12 val. ryto ir 5—8 val. vakare, Minden Building, 20 King St. E., Room 13, notaro A. Liūdžiaus įstaigoje II augšte, tel. JA 7-5575.

A. LIUDZIUS, B. L.,

Viešasis Notaras
(Notary Public)

Advokatas iš Lietuvos.

Namų, žemės ar bet kurio biznio pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas ir visi kiti notariniai reikalai. Teisiniai pataravimai. Morgičiai.

Įstaiga: JA 7-5575;

Namų: FU 3-8928.

20 King Street East,

Hamilton.

MONTREAL

AUSROS VARTŲ PARAPIJOJE

Rugpjūčio mėn. šiokiadie niais AV bažnyčioje šv. mišios bus rytais 8 val., sekmadieniais — kaip paprastai: 8, 9, 10 ir 11 val.

Rugpjūčio mėn., kadangi yra tik vienas kunigas, kuris turi kartais išvykti ligonius aplankyti ar kitais parapijos reikalais, — parapijos raštinė bus atidaryta: rytais 9 — 12 val. ir vakarais 7—9 val. (AV).

● **Tėv. S. Kulbis** šią savaitę išvyksta į Kanados vakarus aplankyti išsiblaškiusių lietuvių. Ypatingai kolonijose, kur nėra lietuvių kunigų, išklauskis iš pažinčių ir atlaikys šv. mišias. Grįš rugsėjo mėn. gale. (AV).

● **Klebonas** tėvas J. Borevičius išvyko ir nebus rugpjūčio mėn. namie. Grįš rugsėjo m. pradžioje. Jei kas turi kokių tiesioginių reikalų su klebonu, prašom palaukti iki sugrįš.

● **Mirė Herold Linsay** rugpjūčio 2 d. Verduno ligoninėje. Tai lietuvis Marjoris Lenkėiūtės vyras. Palaidotas penkta dieną. Gilios užuojautos žmonai ir visiems liūdintiems giminėms. (AV).

● **Tėv. Liauba** praeitą savaitę lankėsi Montrealyje iš Kennebunkporto, pranciškonu gimnazijos profesorius. Sekmadienį 11 val. atlaikė sumą ir pasakė gražų pamokslą. (AV).

● **Vestuvės.** Liepos 30 d. AV bažnyčioje apsidė Vyt. Skrebūtenas su Iz. Mececkaitė. Vestuvės buvo gražios.

● **Pakrikštytas** El. ir Pr. Ia nušauskų sūnus Mindaugas, Marius, Povilas. Krikšto tėvais buvo Ona Mažionytė iš Čikagos ir Pranas Mickus.

● **Muzikė** S. Levickienė baigė atostogas op. Gauriu vasarvietėje prie Uaro ežero ir išvyko į New Yorką.

DR. J. ŠEMOGAS

atostogauja.

Pradeda priiminėti ligonius rugpjūčio 15 d.

Dr. J. ŠEMOGAS

5441 Bannantyne, Verdun.

Pirmadienį ir ketvirtadienį 7—9 p. m.
antradienį ir penktadienį 2—4 p. m.
trečiadienį 2—4 ir 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.

PO 7-3175 namų; PO 6-9964.

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALISKA

2 biurai:

5441 Bannantyne, Verdun.

1396 St. Catherine St. W.

(prie Bishop).

Siute 419, tel. UN 6-8235

Namų tel. DO 6-0682

Dr. C. BEDARD, B.A., D.C.

Chiropractor

HU 4-5527

5881 Monkland Ave.,

N. D. G., Montreal.

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas

Dr. R. CHARLAND

78 St. Joseph Blvd. W.

VI 2-9958

Dr. F. Andrukaitis

956 SHERBROOKE E.

Tel.: LA 2-7236

KREDITO KOOPERATYVO „LITAS“ BALANSAS

1960 m. rugpjūčio 1 dienai

Aktyvas (banko turimas

turtas):

1. Paskolos	\$304,330.07
2. Kasa (šas. banke)	29,312.37
3. Inventorius	358.90
4. Indėlis Lygoje	54.—
5. Indėlis centriniėje kasoje	31,116.77
6. Įvairūs asmens	382.50
Viso	\$365,554.67
Pasyvas (turtas priklauso):	
1. Indėlininkams	\$351,636.50
2. Garantijų fondui	3,500.—
3. Nepaskirst. pelnui	1,201.43
4. Šių metų pelnui	9,216.68
Viso	\$365,554.61
Narių 527, skolininkų 135.	
Apyvartos liepos mėn. padaryta	83,617.61.

Lito vedėjas D. Jurkus.

ISĖJO „PAJŪRIO 2 NR.

Gražiai iliustruotas, ypač vaizduojant Klaipėdos uostą. Idomūs E. Simonaičio, istoriko Nauburo ir kiti straipsniai ir informacija. Gaunama adresu: 5260—10th Ave, Montreal 36, Canada, kaina 1 dol. me tams.

● **Kazys Veselka** su žmona ir sūniumi atvyko Čikagon iš Montrealio ir čia lanko artimuosius. Apistojo pas brolių.

● **Prof. D. Gruodis**, neseniai atsikėlęs iš Argentinos į Kanadą, laikinai apistojo Ottawje, kur dirba jo sūnus, bet projektuoja keltis į Montrealį. Savo reikalais p. Gruodis lankėsi Montrealyje ir NL redakcijoje. Ta proga p. Gruodis papasakojo įdomių dalykų apie Pietų Ameriką, apie ką, red. na prašytas, pažadėjo parašyti N. L.-vai.

● **P. Gabaliauskienė** susirgo, o p. Gabaliauskas reikalais yra išvykęs į JAV. P. Gabaliauskienė turėjo keltis į kitą butą, o liga ją prispjyrė eiti į ligoninę.

● **Lito Direktorius**, D. Jurkus, su Ponia atostogavo, bet darbų nenutraukia.

● **Išteka** į Worcesterį už p. Šlapkauskio montrealietė p-lė Gerhardtė. Vestuvės per šv. Kazimiero parapiją bus rugpjūčio 20 d.

● **Serga Kostantas Šilkauskas.**

Dr. V. PAVILANIS

3439 Beaconsfield,

N. D. G., Montreal.

HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų Gydytoja

1410 Guy St., I a. 11 kamb.

WE 2-6662; namų PO 8-8096

ADVOKATAS

STASYS DAUKSA, LL. D.

4 Notre Dame St. E.

Suite 901

UN 1-8933

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER,

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

Montreal. UNIVERSITY 6-7026

Res.: 40 Lafleur,

LaSalle, tel. DO 6-1570

NOTARAS

JUOZAS BERNOTAS

B. A., B. C. L.

215 St. James West,

7 augštas.

Tel.: AV 8-3115.

Namie 2654 Hogan.

Tel.: LA 5-7023. 7—9, v. v

Puikiausiomis atostogoms tai HOTEL SANDY BEACH

Lake Maskinonge, St. Jovite, Que.

Savininkas J. Skinkis.

Kainos pradedant \$ 40 savaitei su maistu.

Visi namų, irstymosi, žuklės, teniso, orkestro, šokių ir kitų patogumai.

Rašykite dėl daugiau informacijų.

Amerikos lietuvių veikla

ŠAUKIAMAS MAŽLIETŲ VIŲ ŠĄSKRYDIS

PRANAS PESYS

testamentu paliko Balfui 900 dol. Visą kitą turtą paliko kitoms labdaros organizacijoms.

A. A. Pr. Pesys, sulaukęs 71 m. amžiaus, mirė Cleveland, Ohio ir ten palaidotas.

Į JAV atvyko 1949 m. Lie tuvoje buvo vargoninku. Čia dirbo įvairiose dirbtuvėse.

Priklauso šv. Jurgio lietuvių parapijai Clevelande ir buvo Amerikos Liet. B-nės nariu. Buvo didelis patriotas ir nuo širdžiai bei visokeriopai rėmė lietuviškus reikalus.

Kadangi velionis artimųjų minių čia neturėjo, todėl visas savo santaupas paliko labdaros ir religinėms organizacijoms: Balfui, Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje, T. T. Jėzuitams, Marijonams, Pranciškonams, Saleziečiams ir kt.

Balfo vadovybė labai dėkin ga velioniui už šį jo palikimą — auką esantiems Sibire, iš ten grįžusiems, vargantems Lietuvoje ir likusiems tremtiniams Europoje.

Tie, kuriems iš šio palikimo bus skirta pagalba, bus paprašyti atsiminti jį savo maldose.

Kan. Dr. J. B. Končius

Balfo Pirminkais.

APIPLĖŠĖ DAKTARO ŠEMOGO BUTĄ

Kažkokie piktadariai praėjusią savaitę išplovė lange tinklį, išibrovė ir d-ro J. Šemogo butą ir jį išrausė, matyt, jieš kodami kokių brangenybių. Kas yra pagrobta, nežinia, nes dr. J. Šemogas su šeima yra išvykęs atostogų ir sugrįš tik tai šį šeštadienį.

Sis įvykis rodo, kad nakčiai buto be žmogaus nereikia palikti. Matyt, plėšikai veikia gaujomis, organizuotai ir plėšimus daro gerai viską išnirpi neję.

● **Karininkas V. Paukštaitis**, nors turi specialybę, bet rūpi nasi platesniu mokslinimusi. Baigęs karo mokyklą, jis ne nustojė studijuoti, bet dabar pasiryžo gauti augštojo mokslo laipsnius, todėl stoja į Universitetą Kingstone, kur studijuos vieną sunkiausių mokslų sričių — psichologiją.

„PALANGOS“ VASARVIE

TĖJE ST. COLOMBAN

dar galima pasirinkti gražių skypų su šimtmetėmis pušimis, baltų kopų smėliu ir pri važiui plaizu.

Toliau nuo vandens esantieji sklypai parduodami ypatin gail žema kaina. Pamatyti sklypus geriausia šeštadienį arba sekmadienį. Ta pačia proga pasimauyti ir praleisti dieną „Palangos“ pušyne.

3 VASARNAMIAI

Val David.

Mažas įmokėjimas.

Galima pirkti visus kartu

ar atskirai.

RA 7-3120.

TAUPLYK, SKOLINKIS kredito kooperatyve

„LITAS“

Santaupos pilnai apdraustos. Augštos palūkanos. Paskolos duodamos betkokiam geram tikslui.

Ved. D. Jurkus, PO 7-4280. Pirm. A. Norkeliūnas. RA 7-3120

Veikia sekmadien. 11-1 val. A.V. par. salėje, Banko kambary.

TORONTO

TRONTAS DAR GYVENA IR DAR NESIRUOŠIA

„AGURKINIUS LAIKUS“ RUDENS SEZONUI

Toronto lietuvių dabar do mina tikėtai Lietuvių Dienos ruošia. Kaip pasiseks, kas ir iš kur atvyks? Tačiau visi tikisi, kad šių metų Lietuvių Diena bus ir gausi lankytojų ir sėkminga programa.

Tat ir laukiama ta Diena, kuri jau artinasi matomai aiškiai.

Daugelis torontiečių jau ruošiasi sutikti svečius, kurių tikisi iš vietų. Žinoma, artimieji tikrai bus, bet jie nelabai reikalingi ir priėmimo. Daugumas jų, atvykęs bet kurią dieną, greičiausia tą dieną ir sugrįš nakvoti namo. Kitą dieną jie ne taip jau toli gyvena, o daugumas ir visai arti.

Kas kita tie tautiečiai, kurie laukiami iš Montrealio, Win

nipeg. Montrealis tikimasi su silaukti su KLB Krašto Valdybos pirmininku ir kitais valdybos nariais. Kaikas pranašauja, kad visa valdyba dalyvaus in corpore. Tat Montrealiui, Winnipegui ir kitoms tolimesnėms vietovėms jų svečiams reikia jau priėmimo.

Reiks dar programos dalyviams nakvynių. Visa tai sudaro apyinkės valdybai rūpesčių, nors jai ir talkina specialus tam tikslui komitetas.

Bet iš kitos pusės, Toronto dar vis kaip ir tuščia. Kaip sa komaš čia dar vis „agurkiniai laikai“ — dar atostogos, kurios ligšiol visdar nebaigtos. Tačiau kas nauja diena, tai vis nauja ir nuotaika, nes artėja ir Lietuvių Diena ir ruduo. De

Rep.

ANAPUS GELEŽINĖS...

sukelto „entuziazmo“, vis dėl to visi nebus panaikinti. Dalis mokesčių liks, kaip buvo.

Pasirodo, žiauriausiai iš naujo dojamai sovietijoje yra kolūkiečiai. Iš jų lupami labai augšti žemės mokesčiai, ir tie mokesčiai, kaip aiškina Sikorskis, o jis tą aiškinimą daro neva Lietuvos TSRS finansų ministro vardu, — ir ateityje paliekami. Tat ir Črusčiovo blefo negali įgyvendinti. R. Sikorskis rašo: „...paliekamas ir žemės ūkio mokesčiai, nes jis vaidina tam tikrą vaidmenį stiprinant darbo drausmę kolūkiuose ir reguliuojant kolūkiečių pajamas iš asmeninio pagalbinių ūkių“... Tat kolūkiečiams mokesčiai paliekami kaip pavarovinis bota gas.

Taigi, kolūkietis ir toliau teks mokesčių naštą slėgti mas. Bet kadangi tiesiogiai mokesčiai bus pervesti į netiesiogius ir mokesčiai bus imami už maistą, drabužius, butus, pramogas ir tt., tai visas tas „priedas“ teks ne tik valdininkams ir tarnautojams, bet ir kolūkiečiams. Tat kolūkiečiai bus dar stipriau slėjami mokesčių naštos, jie mokesčius mokės ir už valdininkus ir tarnautojus. Tai bent „mokesčių panaikinimo laimė“...

KOKIOS KNYGOS LEI DŽIAMOS LIETUVOJE

Pedagoginės literatūros leidkla išleido J. Jurginio „Lietuvos TSR istorijos skaitinius“, skiriamus jaunesniųjų klasių moksleiviams. Autorius pasakoja apie tolimąją lietuvių tautos praeitį, Lietuvos valstybės susikūrimą, lietuvių kovas su kryžiuočiais ir kalavijuočiais, Vilniaus įkūrimą, Kęstutis mirtį, Žalgirio mūšį, 1831 ir 1863 m. sukilimus, spaudos draudimą ir knygnešystę, revoliucinio judėjimo istoriją Lietuvoje.

Grožinės literatūros leidykla išleido Viktoro Hugo romaną „Devyniasdešimt trečioji metai“.

A. Diuma romaną „Trys muškietininkai“ ir Inos Golf „Poeta gali ir nebūti“, bei amerikiečių rašytojo Roberto Meno „Apsukrus vaikas iš Bruklino“.

Vytauto Gudelio „Kuršių Nerija ir marios“. Autorius su pažindina su Kuršių Nerijos susidarymo istorija, aprašo di

JAV DEMOKRATŲ KON VENCIJA PASISAKĖ UŽ RUSIJOS PAVERTTŲJŲ ISLAISVINIMĄ

Demokratų konvencija netik pareiškė draugiškumą žmonėms anapus Geležinės uždangos, bet ir 1) pasmerkė komunistų tiraniją, kuri slėgia Baltijos valstybes; 2) įsiskia paminėjo Lietuvą, Latviją ir Estiją, pasisakydama už jų laisvę; 3) pasižadėjo visomis priemonėmis „stengtis pagerinti jų išlaisvinimą ir tą pranešė už geležinės uždangos.“

Šitokio tiesioginio atsikreipimo į paverttų šalių žmones, per despotų galvas, dar nebuvo iki šiol dariusi nė viena politinė partija Jungtinėse Valstybėse.

— Tarptautinė Jurstų komisija paskelbė pranešimą, kuriame konstatuojama, kad Kinijos komunistai sulaužė 1951 metų sutarties su Tibetu 15 punktų.

— Ryšium su naujais įvykiais Afrikoje Lodge tarėsi su daugelio valstybių atstovais prie JTO.

— Korejos paramentas su sirinko rugp. 8 d. Didžioji partija, laimėjusi rinkimus, suskilo į dvi.

— 114 metų William Apacz wald apėjo privatų seniams namą, nes 14 jo narių nesutiko atsakyti radio, kurio jis neapkenčias. Jis sugrįžo į miškus, kur radio nėra.

DVI ŽYMIŲ ASMENŲ MIRTYS LIETUVOJE

Vilniaus „Tiesa“ įdėjo ne krogologus dviejų žymių nepriklausomybės laikų žmonių: liepos 28 dieną Vilniuje mirė profesorius K. Jablonskis ir liepos 29 dieną mirė dailininkas profesorius J. Vienožinskis. Sekančiame NL numery plačiau apie juos bus parašyta.

džišias smėlio kopas, augaliją, Lietuvos žvejų gyvenimą. Didelę knygą dalį su daro Kuršių Nerijos nuotraukos, kurias darė fotografas P. Karpavičius, J. Juodikaitis ir kiti.

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktorius

IGNAS GURČINAS

3260 Curatteau

Montreal. Tel. CL 5-5515

MASSON FURS

J. GRAŽYS

Parduoda gatavus, siuva naujus, remoduliuoja ir taiso senus

kailinius paltus.

Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.

3365 Masson St.,

Montreal.

Tel. RA 1-6005.

DISTR. ESTATE BROKERS

177 Sherbrooke W. VI 2-8501

F. Jasutis ..... LA 2-7879

A. Markevičius ..... CR 9-9793

P. Adamonis ..... RA 2-2472

P. Baltuonis ..... LA 6-2084

Pr. Rudinskis ..... HU 1-2957

Sekite mūsų skelbimus apie paskirus objektus N. L., T. Z.,

Star, La Press